

Vývoj domácího násilí v závislosti na pandemii

Tereza Krpálková

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Tereza Krpálková
Osobní číslo: L20332
Studijní program: B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Vývoj domácího násilí v závislosti na pandemii

Zásady pro vypracování

1. Proveďte teoretický vstup do problematiky domácího násilí.
2. Zjistěte a vyhodnoťte statistická data z policejní databáze a z databází organizací zabývajících se intervencí a prevencí domácího násilí.
3. Proveďte dotazníkové šetření a vyhodnoťte získaná data.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
 2. NYKLOVÁ, Blanka a Dana MOREE, 2021. *Násilí na ženách v souvislosti s COVID-19: výzkumná zpráva* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR a Fakulta humanitních studií UK. ISBN 978-80-7330-380-8 (PDF). Dostupné z: https://fhs.cuni.cz/FHS-2587-version1-nasili_na_zenach_v_souvislosti_s_covid_19.pdf.
 3. STOČESOVÁ, Veronika a David ČÁP. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů*. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1655-1.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **5. května 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.5.2023

Jméno a příjmení studenta: Tereza Krpálková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se věnuje vývoji domácího násilí v závislosti na pandemii. Právě opatření spojená s pandemií mohla ovlivnit vývoj domácího násilí nejen v České republice, ale také po celém světě.

Teoretická část je postavena na základních informacích ohledně domácího násilí, jako jsou jeho charakteristické znaky, jeho formy a to, jak probíhá cyklus domácího násilí. Jsou zde vymezeni aktéři, kteří se potýkají s domácím násilím a na závěr teoretické části je vyhodnoceno domácí násilí v době pandemie ve světě pomocí systematického přehledu. V praktické části je rozebrána výzkumná zpráva a jsou vypracovány a zanalyzovány statistiky potřebných organizací. Spolu s tím je zpracováno dotazníkové šetření.

Klíčová slova: aktéři domácího násilí, domácí násilí, lockdown, pandemie

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the development of domestic violence in relation to the pandemic. The measures associated with the pandemic may have influenced the development of domestic violence not only in the Czech Republic but also worldwide.

The theoretical part is based on basic information about domestic violence, such as its characteristic features, its forms, and how the cycle of domestic violence works. The participants who struggle with domestic violence are defined, and at the end of the theoretical part, domestic violence during the pandemic is evaluated worldwide using a systematic overview. The practical part analyzes a research report and develops and analyzes statistics from relevant organizations. Along with this, a questionnaire survey is conducted

Keywords: domestic violence, lockdown, pandemic, participants in domestic violence

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce JUDr. Radomíře Veselé, PhD. LL.M. za její vedení, připomínky a čas při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině a blízkým za podporu při studiu.

Také bych ráda poděkovala všem respondentům, kteří se zúčastnili mého dotazníkové šetření. Nakonec bych chtěla poděkovat všem, kteří se zabývají problematikou domácího násilí.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 DEFINICE A VÝVOJ POJMU DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	10
1.1 ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	10
1.2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	11
1.3 CYKLUS DOMÁCÍHO NÁSILÍ	14
2 AKTÉŘI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	16
2.1 NÁSILNÁ OSOBA	16
2.2 OHROŽENÉ OSOBY DOMÁCÍM NÁSILÍM	17
3 DOMÁCÍ NÁSILÍ V DOBĚ PANDEMIE COVID-19	20
3.1 DOMÁCÍ NÁSILÍ V DOBĚ PANDEMIE COVID-19 VE SVĚTĚ	20
3.1.1 Vybrané studie publikace „Domestic Violence During the COVID-19 Pandemic“	21
3.1.2 Zjištění z publikace	22
CÍLE A CHARAKTERISTIKA PRÁCE	24
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	25
4 VÝZKUM DANY MOREE A BLANKY NYKLOVÉ.....	26
5 VYBRANÉ INSTITUCE VSTUPUJÍCÍ DO PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	28
5.1 BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.....	28
5.2 ROSA – CENTRUM PRO ŽENY	31
6 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY VE SPOJITOSTI S DOMÁCÍM NÁSILÍM	34
6.1 INSTITUT VYKÁZÁNÍ.....	34
6.2 TÝRÁNÍ OSOBY ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉM BYDLÍ.....	36
7 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	38
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	57
SEZNAM OBRÁZKŮ	58
SEZNAM TABULEK.....	59
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

Ve 21. století se domácí násilí již nepovažuje pouze za problém vzniklý nedorozuměním uvnitř rodiny. Jedná se o komplexní problematiku mezilidských vztahů. Pro některé představuje domácí násilí stále vzdálené téma, avšak většina již ví, co vše ohrožené osoby zažívají a čemu jsou vystavovány. Vysoký výskyt domácího násilí je ovlivněn jak tím, že je ve společnosti vysoká tolerance násilí, ale také tím, že není dostatečná ochrana ohrožených skupin obyvatel. Za nejohroženější skupinu obyvatel se považují děti. Dopady na tuto konkrétní skupinu se přenáší také do dospělosti obětí. Důsledkem toho tato problematika eskaluje. Do problematiky domácího násilí vstupuje několik organizací, které pomáhají. Jejich spolupráce však v některých případech není stoprocentní (např. při předávání informací), spolu s tím, že dokazování domácího násilí je problematické a pro ohrožené osoby mnohdy traumatizující, je odhodlání řešit domácí násilí ohroženými osobami mnohdy nízké.

Pandemie Covid-19 ochromila celou společnost a její funkčnost. Ukázala, že na podobné typy krizových situací není obyvatelstvo stoprocentně připraveno. Stres a nejistota se promítaly jak do rodin, kde nedocházelo k násilí, tak do těch, které mu byly vystavovány již předtím. Prvotní reakce „držet jako rodina pospolu“ mnohdy vystřídala frustrace ze situace a potřeba ji určitým způsobem ventilovat. Během pandemie i po ní byla vydána spousta novinových článků i odborných publikací zaměřujících se na dramatické nárůsty nových případů během Covidu-19. Vznik domácího násilí ale závisí na více faktorech než jen na „zavřených dveřích“, které byly právě během Covidu-19 častější než kdykoliv předtím. I přesto je tedy pochopitelné, že tyto články vznikaly, ačkoliv pouhý lockdown sám o sobě domácí násilí nepodnítl.

Toto vedlo k myšlence napsat samostatnou práci, která se zabývá otázkou, jaký byl vývoj domácího násilí na území České republiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE A VÝVOJ POJMU DOMÁCÍ NÁSILÍ

O pojmu domácí násilí je mluveno až v sedmdesátých letech 20. století. Předtím bylo násilí považováno za problém, který je v každé rodině a veřejně se o něm nemluví. Vnímání společnosti bylo takové, že žena je podřízena svému muži a ten má právo ji řídit dle svého uvážení. Domácí násilí ale není jen záležitostí rodiny, ale jedná se o problém týkající se celé společnosti. Vývoj i definice pojmu je složitý, jelikož se vlivem výzkumů a zkušeností pojetí domácího násilí více uzpůsobuje a rozšiřuje. To je myšleno tak, že prvotní domácí násilí bylo bráno jako pouze fyzické násilí muže vůči jeho ženě. V současné době se však nejedná pouze o násilí páchaném takovou formou, ale zahrnuje partnerské násilí žen vůči mužům, násilí v homosexuálních vztazích, násilí rodičů vůči dětem, dětí vůči rodičům, násilí páchané na seniorech či sourozenecké násilí a násilí mezi dalšími členy sdílené domácnosti nebo širší rodiny. Skutečností je to, že se u vyjmenovaných forem domácího násilí jedná zpravidla o systematické zneužívání, kontrolu a uplatňování moci a ovládnutí skrze vyvolání strachu a pocitu viny jednoho člena v domácím prostředí nad členem dalším. Podoby a variabilita domácího násilí zásadně ovlivňují samotnou definici domácího násilí a jeho hranice. Vymezení je přitom nezbytné už jen z toho důvodu, že díky správné definici je možné zvolit účinné prostředky k boji s domácím násilím a s eventuálním odstraněním tohoto fenoménu. (Stočasová a Čáp, 2020; Polák a Tittlová, 2017)

Větší množství autorů, kteří se zabývají problematikou domácího násilí, se pokusilo vytvořit všeobecně platnou a jednotnou definici tohoto pojmu. Bohužel univerzální a jednotné vymezení domácího násilí zatím neexistuje, a proto je častěji domácí násilí definováno pomocí jeho forem a typických znaků. (Stočasová a Čáp, 2020)

1.1 Znaky domácího násilí

K základním charakteristickým znakům, které jsou nápomocné k zorientování se v této problematice, patří trvalá a neměnná diference rolí na osobu, která je ohrožená a na osobu násilnou neboli agresora. Tato asymetrie ve vztahu a rozdělení rolí je jedním z klíčových znaků domácího násilí (Ševčík a Špatenková, 2011)

Ačkoliv Stočasová a Špaček poukazují na to, že tento znak ztrácí svou všeobecnou platnost, jelikož pod pojmem domácí násilí může být myšleno i vzájemné partnerské násilí, ve kterém se role aktérů při jednotlivých incidentech vyměňují. Oba partneři mohou sáhnout k násilí jako k prostředku prosazení svých zájmů v daném střetu při vyhrocené situaci. Toto ale vylučuje Čírtková, podle které se v situaci, kde se partneři vzájemně napadají a role se střídají,

jedná o nějakou podobu partnerského násilí. Jedná se o poměrně častou chybu ve vymezení problematiky domácího násilí. Je nutné si uvědomit, že domácí násilí je širší pojem a je chyba jej zaměňovat pouze za násilí partnerské, protože jak už bylo výše uvedeno, domácí násilí se odehrává jak ve vztahu partnerském, v manželství, mezi sourozenci, mezi dospělými a jejich dětmi, tak prarodiči a dalšími. (Čírtková, 2020; Kotková, 2014; Stočesová a Čáp, 2020; Ševčík, Špatenková, 2011)

Jako další charakteristický znak je uváděno opakování a dlouhodobost. To znamená, že jako domácí násilí nelze označit jednorázovou záležitost, je ale možné, že se jedná o jeho počátek. Také je typické, že domácí násilí vykazuje známky dlouholetosti. (Stočesová, Čáp, 2020)

Jako následující je uváděna eskalace. Jedná se o eskalaci jednotlivých incidentů, co se týče intenzity a frekvence násilí. Jde o postupné přecházení z nepatrných urážek ke snižování lidské důstojnosti pomocí psychického teroru a hrubého agresivního chování, až týrání. (Stočesová, Čáp, 2020)

Neveřejnost je uváděna jako další charakteristický znak, protože zpravidla domácí násilí probíhá mezi aktéry, kteří si nejsou cizí a žijí ve společném obydlí. Tento fakt se sebou nese další problém, a to je odhalování domácího násilí. Právě kvůli tomu, že z větší části k němu dochází právě „za zavřenými dveřmi“ a bez svědků z jiného bydliště, je obtížné domácí násilí odhalit a řešit. Sama oběť mnohé útoky, které na jejím těle zanechaly viditelné stopy, maskuje, a proto se veřejnost o násilí mnohdy dozvídá až při vážných zdravotních problémech nebo přímo při ohrožení života. (Polák a Tittlová, 2017; Stočesová, Čáp, 2020)

Tyto znaky, charakteristické pro domácí násilí sloužící k jeho identifikaci, jsou uvedeny také v dokumentu „Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011-2014“. Avšak mnozí autoři uvádí v pochybnost to, že eskalace je spíše rizikový faktor a nepřiklání se k názoru, že se jedná o definiční znak. (Kotková et al., 2014; Cimrmannová et. at., 2013 cit. podle Stočesová a Čáp, 2020; Vláda ČR, 2014)

1.2 Formy domácího násilí

Dalším kritériem definování a rozlišení domácího násilí je vymezení jeho typických forem. Mezi nejtypičtější a nejstarší formy domácího násilí patří fyzické násilí, psychické násilí a násilí sexuální. Tyto formy jsou také označovány jako klasické formy domácího násilí a formy, pod kterými si také většina společnosti pojem domácí násilí představí. V současné době, jsou ovšem známy další formy domácího násilí. Jsou nazývány formami moderními,

kteří jsou odvíjeny od současné společnosti a jejího vývoje jde zejména o sociální násilí a ekonomické násilí. Další zdroje, které se zaměřují na problematiku domácího násilí, přidávají mezi moderní formy domácího násilí například i materiální násilí, latentní násilí a také stalking. Co se týče podob těchto forem, tak právě u těch klasických je docela jasné, co si pod nimi má společnost představit. U forem moderních to tak zřejmé není, proto bude vhodné vyložit si, co pod danou formu spadá. (Ševčík a Špatenková, 2011; Stočesová a Čáp, 2020).

Fyzické násilí je vzhledem ke svým následkům nejvíce očividné a jedná se o nejhrubší formu domácího násilí. Agresor využívá fyzické síly za účelem způsobení bolesti spolu se zastrašením a za jasným důkazem toho, že má nadvládu nad obětí. Pod toto násilí spadá např.: kousání, plivání do obličeje, rány pěstí, fackování, škrčení, kopání, trhání vlasů a také omezování zdrojů tepla a jídla. V nejhorším případě útoky mohou být tak brutální, že končí smrtí oběti. (Stočesová a Čáp, 2020)

Psychické násilí, které je také někdy označováno jako psychologické, emoční či citové, je navenek neviditelné. Jedná se o jakoukoliv formu chování, která využívá zranitelnosti a nejistoty jiného člověka. Jedná se o vyvolání duševního utrpení, které se sebou může nést daleko horší dopad než fyzický, a to ve formě poškození sebeúcty, sebedůvěry, sebepojetí aj. Příklady psychického násilí jsou: opakované kritizování, neustálé výčitky, urážky, nadávky, výhrůžky, patologická žárlivost, zesměšňování, zpochybňování mužnosti nebo ženskosti. Lze sem jako specifickou formu psychického násilí řadit manipulaci. (Stočesová a Čáp, 2020; Arizona Coalition to End Sexual and Domestic Violence, 2014)

Sexuální násilí je široký pojem, který zahrnuje znásilnění, incest, sexuální zneužívání dětí aj. Termín obsahuje širokou škálu nedobrovolných sexuálních aktivit. Tato forma násilí bývá nejčastěji mezi partnery, není tomu však pravidlem. Obětí může být žena, muž i dítě. Spadá sem mimo jiné také nucení k sexu s jinými lidmi, k nechtěnému sledování pornografie, neuznávání sexuálních preferencí a sexuální orientace aj. Úmyslem sexuálního násilí nemusí být ani uspokojení sexuálního pudu, ale může se jednat o prostředek k ponižení a podvolení oběti. (Arizona Coalition to End Sexual and Domestic Violence, 2014; Stočesová a Čáp, 2020; Ševčík a Špatenková, 2011)

Sociální násilí je nejčastěji spojováno s tím, že násilná osoba postupně omezuje svobodu pohybu oběti spolu s odstřiháváním od ostatních osob. Oběti je zakazováno nejen stýkání se s přáteli, ale je jí bráněno také ve styku s rodinou i za podmínek, že rodinní příslušníci chtějí sami oběť navštěvovat. Kontrola elektronických medií přerůstá až k naprostému vymazání

všech sociálních sítí aj. V těch nejhorších případech je oběti zakázáno navštěvovat práci, tudíž se stává finančně závislá na násilné osobě, a tvoří se ekonomická závislost. (Stočesová a Čáp, 2020)

U **ekonomického násilí** si lze především představit neposkytování finančních prostředků pro nákupy do domácnosti a odebírání všech vydělaných financí. Také absolutní kontrola všech výdajů v tom smyslu, že oběť musí odevzdávat účtenky a vůbec se ptát, co může zakoupit a co ne. Zároveň sem spadá také zneužívání a jiná manipulace s majetkem druhého. Násilná osoba také může záměrně způsobit ztrátu práce oběti tím, že jí zabráni nastoupit do práce ať už fyzicky, nebo jí odmítnou poskytnout dopravu do práce, obtěžují ji v práci telefonáty atp. (Arizona Coalition to End Sexual and Domestic Violence, 2014; Stočesová a Čáp, 2020)

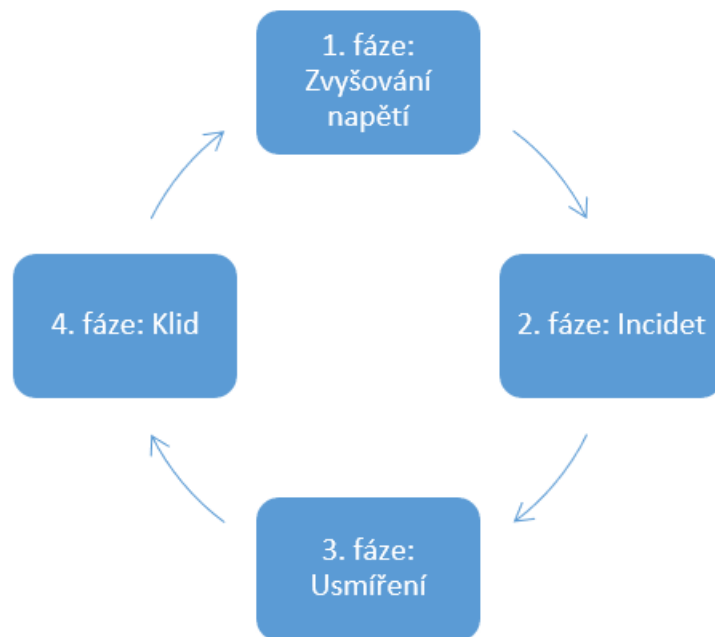
Materiální násilí spočívá v záměrném ničení jak společných hmotných věcí, tak pro oběť osobních nebo soukromých. Může jít například o pálení fotek, stříhání oblečení, typické je také rozbíjení nábytku, ničení elektroniky či dárků aj. Obzvláště krutou formou je ubližování domácím mazlíčkům, ke kterým má oběť citovou vazbu. (Stočesová a Čáp, 2020)

Latentní násilí znamená, že osoba je ohrožená pouhou domněnkou, že může za nějakých podmínek dojít k násilnému chování. Ohrožená osoba žije ve strachu, snaží se vyhnout jakémukoliv konfliktu a koordinuje svoje chování po vůli násilné osoby. Ohrožená osoba se cítí jako kdyby násilí již probíhalo, přitom ještě nezačalo, ale pouhá domněnka ji paralyzuje a vyvolává strach, a právě toto již splňuje charakter násilí. (Stočesová a Čáp, 2020)

Stalking je typ násilí, které je označované jako nebezpečné pronásledování. Stalking je řazen do kategorie domácího násilí i tehdy, pokud se odehrává mimo společnou domácnost. Stalking může probíhat jak v průběhu vztahu, tak také po jeho ukončení. Zpravidla se vyznačuje sledováním nebo obtěžováním jiné osoby, a je doprovázeno hrozbou násilí. V „lepší“ případech se může jednat o zamilované chování nebo to, při kterém dotyčný slibuje nápravu chování či jinou změnu. V dalších situacích vykazuje stalking chování nenávistné a vyhrožující. Jsou to situace, ve kterých se jedná konkrétně o kradení pošty, posílání nevhodných nebo například nějakým způsobem kryptických emailů či zpráv, sledování při cestě do práce nebo sledování z dálky, rozbíjení oken apod. (Stočesová a Čáp, 2020; Arizona Coalition to End Sexual and Domestic Violence, 2014; Kotková, 2014)

1.3 Cyklus domácího násilí

Teorie „kruhu či cyklu násilí“ charakterizuje to, že domácí násilí probíhá v periodách, které na sebe navazují. Tento cyklus je znázorňován graficky ve čtyřech etapách a poprvé ho v roce 1979 představila Lenore Walkerová. Ta původně hovořila jen o ženských obětech, později připustila to, že i muž může být obětí domácího násilí. Čtyři etapy cyklu tvoří fáze narůstajícího napětí, fáze incidentu, fáze usmíření a fáze klidu, tyto etapy jsou podrobněji představeny dále na obrázku a poté popsány slovně. (Stočesová a Čáp, 2020)

Obrázek 1 – Cyklus domácího násilí
(Zdroj: Stočesová a Čáp, 2020; Vlastní zpracování)

V první fázi sice panuje relativní klid, ale zvyšuje se tlak mezi partnery a začínají se postupně objevovat urážky či obviňování pramenících z různých podnětů anebo začínají lehké fyzické útoky jako strkání, facka nebo jejich naznačování. Násilná osoba postupně začíná být nespokojená a podrážděná, a oběť se právě proto snaží nijak „neprovokovat“ uklidňovat ji. Během toho žije ve strachu z toho, že dojde k dalšímu útoku. Tato pasivita oběti může mít právě opačný efekt, v tom smyslu, že místo jakéhosi uklidnění situace dojde k podnícení silnějších projevů násilí. (Čírtková, 2020; Stočesová a Čáp, 2020)

Dříve nebo později však dojde k fázi incidentu, kterou právě ženy vnímají jako ztrátu kontroly na situaci a pociťují strach a bezmoc. Po samotném útoku jsou oběti v šoku, mají bolestivá zranění a jsou psychicky otřeseny. (Čírtková, 2020)

Když se situace překloupí do fáze usmíření, je vystresované oběti nabídnuta jiná tvář násilné osoby, ta „láskyplná“. Agresor slibuje nápravu, omlouvá se a lituje svých činů. Vyvíjí úsilí pro to, aby mu oběť odpustila a uvěřila, že se to nebude opakovat. Jakmile je situace zapomenuta, nastává fáze klidu. Fáze usmíření a klidu je někdy spojována do samostatné fáze cyklu. Fáze klidu se postupně zkracuje a není výjimkou, že časem zcela vymizí. Soužití v domácnosti se však postupně opět přelévá do fáze narůstajícího napětí. (Čírtková, 2020; Stočesová a Čáp, 2020)

2 AKTÉŘI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí je akt, který se netýká pouze jedné osoby, ale jedná se o výsledek vzájemného působení mezi aktéry. Přímyými aktéry domácího násilí jsou násilná a ohrožená osoba spolu se svědky násilí neboli pasivními účastníky domácího násilí.

2.1 Násilná osoba

Co se týče násilných osob, tak existuje velké množství různých typologií ve snaze co nejpřesněji popsat povahu osoby. Mezi jednu z nejpoužívanější typologií násilných osob patří teorie, kterou sestavili Holtzworth-Munroue a Stuart v roce 1994. Tato teorie řadí osobu násilnou do tří kategorií.

Člověk páchající násilí pouze v rodině – tato osoba své činy omezuje pouze na rodinné příslušníky, tím je myšleno to, že násilí většinou nekonají mimo domácí prostředí. Forma násilí u tohoto jedince je mírnější, spolu s menší pravděpodobností sexuálního násilí a psychického teroru. Podle autorů této teorie sem patří až 50 % všech násilných osob. (Holtzworth-Munroe a Stuart, 1994 cit. podle Stočesová a Čáp, 2020)

Dysforický, hraniční jedinec – u tohoto jedince se násilné chování projeví občas i na veřejnosti, ale většina aktů je opět zaměřena na rodinu a domácí prostředí. Osoby spadající do této kategorie přechází z mírnějších forem násilí do středně těžkých, kdy je ohrožená osoba vystavena také sexuálnímu násilí a psychickému teroru. Dle všeho jsou tito jedinci emocionálně nestálí a také mají náklonost trpět hraničními a schizoidními poruchami osobnosti. Také ve srovnání s první kategorií mají tendenci inklinovat k návykovým látkám. (Holtzworth-Munroe a Stuart, 1994 cit. podle Stočesová a Čáp, 2020)

Obecně násilná, antisociální osoba – jak už z názvu lze vyčíst, tito jedinci jsou násilní nejen v rodině, ale své ataky šíří na vnější okolí. Oproti výše uvedeným kategoriím se jedinci spadající zde dopouští závažného až brutálního násilí. Objevuje se zde značné zneužívání omamných látek. Jsou často diagnostikováni antisociální osobností nebo psychopatií. (Holtzworth-Munroe a Stuart, 1994 cit. podle Stočesová a Čáp, 2020)

Druhá typologie byla publikována v roce 1998 a představili ji autoři Jacobson a Gottman. V této teorii je násilná osoba dělena pouze na dvě kategorie – „kobra“ a „pitbull“

„Kobra“ – osoby spadající pod tuto kategorii se vyznačují extrémně násilnou povahou. Tito jedinci jsou přesvědčeni, že si mohou dovolit vše, co je napadne a nesnesou to, když jim někdo diktuje, jak se mají chovat. K ohrožené osobě z pravidla nechovají hlubší emociální

pouto. K násilí spějí rychle a nepocítují pocity viny ze svých aktů. Tyto osoby se více relaxují nad fyzickým napadením oběti než při odpočinku při sledování televize v křesle. Je pravděpodobné, že jsou násilní i mimo domácí prostředí, avšak při běžném mohou kontaktu být okouzující a působit charismatičticky. (Dutton, 2013 cit. podle Čírková, 2020; Stočesová a Čáp, 2020)

„Pitbull“ – osoby v této kategorii představují svým způsobem protipól kober. Násilí se mimo domov nedopouštějí a v domácím prostředí u dochází nich k výbušnému chování, které je spojené s emocionálním rozrušením. Toto chování má kořeny v jejich závislosti na ohrožené osobě. K násilí může docházet například z důvodu jako je žárlivost nebo z obavy, že danou osobou mohou ztratit. Mají sklony ke kontrolování ohrožené osoby a zároveň se snaží o to, aby se na nich ohrožená stala závislou. (Dutton, 2013 cit. podle Čírková, 2020; Stočesová a Čáp, 2020)

2.2 Ohrožené osoby domácím násilím

Osobou ohroženou domácím násilím může být kdokoli, kdo je násilí vystavován ze strany osoby, která mu je blízká a sdílí s ním domácí prostředí. Názory, že ohroženou osobou může být pouze žena, jsou zastaralé a diskriminující. V dnešní době je zřejmé, že se jedná i o muže, ale taktéž o děti a seniory. Znamená to, že domácím násilím může být doopravdy ohrožen kdokoliv bez ohledu na jeho pohlaví, věk, vzdělání nebo například finanční situaci. (Bragg cit. podle Kotková, 2014) Ačkoliv neexistuje jednotná charakteristika osob ohrožených domácím násilím, je na základě klinické zkušenosti možné tvrdit, že právě tyto osoby sami vykonávají profese, ve kterých usilují o pomoc druhým. Může se jednat například o učitelky/učitele či osoby pracující v lékařství. Také se opakují situace, kdy ohrožené osoby mají zkušenosti z dětství, ve kterém již prožili násilí. (Kotková, 2014)

Pro osoby, které jsou ohroženy, bývá typické snížené sebevědomí. V důsledku domácího násilí, které prožívají, jsou také spojeny problémy se psychikou důsledkem neustálého stresu, zdravotní potíže aj. Jedním z velkých problémů, které souvisí s tím, že osoby neopouští domácnost či zkrátka o své situaci nepromluví, je i strach z toho, že jim nikdo nebude důvěřovat. Ohrožené osoby mohou mít zároveň pocit, že by mohly zničit rodinu nebo že si za celou situaci vlastně mohou samy a svým způsobem si ji zaslouží. (Kotková, 2014) Nejčastěji se osobami ohroženými domácím násilím stávají:

Ženy

Podle všeho jsou nejčastěji ohroženými osobami ženy. Právě ženy ohrožené domácím násilím jsou velmi často partnerkami násilné osoby, které dlouho dobu o své situaci mlčí a problém se snaží maskovat. V případech, kdy samotné okolí ženy registruje problém, je většinou chování násilníka ženou omlouváno. Obvykle to připisují špatné náladě, problémům v práci, alkoholu nebo celou situaci popírají. Mýtus, ve kterém jsou ženy vybarveny jako naivní osoby stávající se typicky oběťmi domácího násilí, je rozhodně vyvrácen, a na problém se věda dívá z více obecného hlediska. Objevuje se zde snaha, která hledá rizikové faktory, jež zvyšují riziko vzniku. Tyto faktory se však mohou objevit jak u osob ohrožených domácím násilím, tak u osob násilných. Jedná se nejčastěji o nízké sebevědomí, deprese, hostilita a vztek, zkušenosti se zneužíváním v dětství, užívání alkoholu či drog, rysy hraniční osobnosti nebo například také víra v jasně dané genderové role. (Čírtková, 2020; Špatenková, 2017)

Muži

U mužů ohrožených domácím násilím je možné registrovat určitý odstup při uvědomění toho, že se nachází v roli oběti. Dlouho si neuvědomují, že jejich situace není pouze nespokojené soužití a soukromý problém. Překážka v řešení situace také nastává v případech, kdy muži, kteří jsou násilí vystaveni vystoupí z latence, a svůj problém chtějí řešit. Může dojít ke strachu ze ztráty maskulinity anebo toho, že jejich situace nebude brána vážně. Objevují se zde bagatelizace od sociálního okolí typu „nechá si skákat po hlavě“, je „hodný až blbý“ „však kdyby chtěl, může se bránit, má přece fyzicky navíc“ apod. Ačkoliv je fakt, že ženy jsou častěji osoby ohrožené, nelze domácí násilí na mužích v žádném případě zlehčovat či popírat. (Čírtková, 2020; Špatenková, 2017)

Senioři

Senioři mohou být ohroženou skupinou osob hlavně z důvodu toho, že mnohdy bývají závislí na druhé osobě s nízkou či žádnou soběstačností v základních aktivitách. Právě kvůli tomu jsou silně ohrožení zanedbáváním ze strany buď svých dětí nebo jiných osob, se kterými sdílí domácnost. Senior může být ohrožen fyzickým, psychickým násilím, může mu být odebírán důchod, odepírán sociální kontakt, úmyslná manipulace s medikací (i například předávkování léky). K dalším formám také patří zanedbávání osobní hygieny osob, které jsou odkázané na péči, neposkytování správné stravy apod. (Čírtková, 2020; Špatenková, 2017)

Děti

Děti jsou uváděny jako další skupina osob ohrožených domácím násilím. V odborné literatuře je u případů násilí páchaného na dětech používáno označení syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Násilí, kterému jsou vystaveny, má charakter fyzického, psychického a sexuálního násilí. Spolu s tím jsou děti zanedbávány takovým způsobem, že nemají dostatek možností pro normální a zdravý vývoj dítěte. Důsledky zneužívání, týraní a zanedbávání na dětech zanechává obrovské stopy a důsledky mohou mít dlouhodobý charakter. Mnohé z dětí mají problémy v dospívání a dospělosti. Problémy se poté projevují v partnerských vztazích, kdy zneužívané děti bývají, jako dospělí, zneužívány svými partnery. V rodičovských vztazích je poté zvýšená pravděpodobnost toho, že pokud byly tyto osoby zneužívány jako dítě, může dojít k situaci, že se stejně zachovají i ke svým dětem.

Děti v roli svědků domácího násilí. Podle světové zdravotnické organizace jsou děti, co jsou v roli svědků, osobami ohroženými, a to formou psychického násilí. (WHO, 2010 cit. podle Kotková, 2014) Čírtková (2020) mluví o využití dotazníků zaměřených na nápadnosti a chování dětí. Díky nim byly objeveny právě dvě základní dimenze poruch, a to externalizované a internalizované poruchy. U první poruchy si lze představit zvýšenou neklidnost a agresivitu, u druhé zdrcenost a úzkosti. Zajímavostí může být srovnání síly dopadů u dětí vyrůstající v rodině, kde jsou rodiče závislí na alkoholu či drogách, kde výsledky vychází stejně. (Kindler, 2006 cit. podle Čírtkové, 2020) Toto srovnání je zajímavé i z toho důvodu, že úřady jsou v případech zanedbávání péče rodičů vlivem jejich závislosti schopny rychlých a razantních kroků k ochraně dítěte, ačkoliv v případech domácího násilí tomu tak není. (Čírtková, 2020)

3 DOMÁCÍ NÁSILÍ V DOBĚ PANDEMIE COVID-19

Onemocnění Covid-19 způsobené infekcí SARS-CoV-2 vyhlásila Světová zdravotnická organizace (World Health Organization „WHO“) v březnu roku 2020 za pandemii. Celkový počet obětí celosvětově překročil 1 milion. Z toho důvodu, že se jedná o infekční onemocnění šířící se lidským kontaktem, byla po celém světě přijata opatření, která měla zamezit jeho šíření. Mezi tato opatření patřilo například sociální distancování a byly zavedeny karantény. (Bellini et al., 2021) Dostupné studie, které se zaměřují na mimořádné události a jejich působení na domácí násilí, se shodují, že stres s nimi spojený vede k nárůstu domácího násilí. (Molyneaux et al., 2019; Rubenstein, Lu, MacFarlane, & Stark, 2020; Seddighi, Salmani, Javadi, & Seddighi, 2019 cit. podle Ertan et al., 2020) Právě uzavření společnosti v souvislosti s karanténním opatřením mohlo mít za následek zvýšení četnosti a závažnosti případů domácího násilí. (Ertan et al., 2020) V teorii domácího násilí existuje tzv. Duttonův axiom. Pod ním si lze představit to, že ke vzniku domácího násilí vedou dva faktory, a to zavřené dveře a narušená osobnost násilné osoby. Proto je nutné říct, že uzavření domácnosti není samo o sobě spouštěčem domácího násilí. (Čírtková, 2021)

Dalším problémovým faktorem byl obtížnější přístup k obvyklým dostupným zdrojům ochrany. Osoby ohrožené domácím násilím byly izolovány od rodiny, přátel nebo také práce, kde mohly hledat pomoc. Pro studenty mohlo být kritické uzavření škol, což je vzdálilo od jejich učitelů, kteří právě nejčastěji podávali hlášení o týraní dětí. Pro osoby bylo náročné uniknout z domova nebo zkrátka vyhledat odbornou pomoc bez toho, aby upozornily násilnou osobu. (Ertan et. Al, 2020)

3.1 Domácí násilí v době pandemie COVID-19 ve světě

Vypuknutí pandemie Covid-19 spolu s proticovidovými opatřeními vzbudilo u odborníků zaměřujících se na domácí násilí obavu z nárůstu případů domácího násilí. Současné výzkumy, které usilují o to udat jak velký, malý či žádný byl nárůst domácího násilí během Covidu-19, se potýkají s řadou chyb. Studie se různí ve formě sběru dat jako například to, že některé data byla získávána pouze z ohlášených případů na policii nebo se jiné opírají pouze o čísla poraden. Také zaměření těchto studií se odlišují, mnohé se totiž zaměřují pouze na ženy a na děti, seniory či muže málokteré. (Čírtková, 2021) V letošním roce vyšel systematický přehled, který utřídil a zanalyzoval data z vyšších studií. Výběr výzkumů probíhal vytříděním nerelevantních publikací podle názvu, abstraktu, a nakonec podle způsobilosti. Výsledným výběrem bylo ze 77 plnotextových článků zařazeno 32 studií. (Kourti et al.,

2023) Právě z uvedených studií budou jednotlivá data vzata. Publikace nejsou omezeny na věkovou kategorii ani skupinu osob.

3.1.1 Vybrané studie publikace „Domestic Violence During the COVID-19 Pandemic“

Podle studie Armbruster a Klotzbücher (2020) došlo v Německu v rozmezí 1. ledna 2019 až 28. dubna 2020 k vysokému navýšení fyzického a sexuálního násilí během prvního týdne lockdownu (situace, kdy jsou lidé nuceni zůstat v domovech na nařízení vlády). Tento počet se postupně snižoval. Co se velikosti vzorku týče, tak o nárůstu fyzického násilí mluví 1,8 % a o sexuálním násilí 1,2 % ze 715 227 osob ve věku 10–80 a více. Výsledky byly vzaty od uživatelů online telefonní poradenské linky „TelefonSeelsorge“. (Armbruster a Klotzbücher, 2020 cit. podle Kourti et al., 2023)

Další studie v Německu probíhala online dotazníkem od 1. 4. do 15. 4. 2020. Počet zúčastněných osob v dotazníkovém šetření byl 3 545 z toho 83,1 % byly ženy. S násilím se potýkalo 5 % dotazovaných a konkrétně se jednalo o psychické násilí v 98,4 %, fyzické násilí v 41,9 % a sexuální násilí v 30,2 % případů u dotazovaných. V případech psychického násilí až 77,3 % osob nahlásilo, že docházelo v době dotazování ke zvýšenému počtu útoků. U fyzického násilí se jednalo o 19,5 % případů se zvýšeným počtem útoků a u sexuálního šlo o 11,1% nárůst. (Jung et al. 2020)

Naopak ve Švýcarsku zaznamenali o 25 % nižší počet volání na linku důvěry v období 28. února až 6. května 2020 ve srovnání se stejným obdobím v roce 2019. (Brühlhart a Lalive, 2020 cit. podle Kourti et al., 2023)

V Anglii se podle policejní zprávy o trestné činnosti snížil počet případů domácího násilí o 45 %. Zároveň uvádí, že se počet trestných činů spáchaných na dětech snížil o 41 %. (Halford et al., 2020)

Co se týče Spojených států amerických, tak autoři Leslie a Wilson (2020) mluví o 7,5% nárůstu hovorů o hlášení domácího násilí. Tito autoři vychází z policejních dat v časovém rozmezí 1. ledna až 31. května 2019 a 6. ledna až 31. května 2020. (Leslie a Wilson, 2020)

Respondenti, kteří odpovídali v Jihoafrické republice prostřednictvím e-mailů nebo textových zpráv se obecně shodli na tom, že díky zákazu prodeje alkoholových nápojů se jim jevil nižší počet případů domácího násilí. Ke snížení případů došlo hlavně v chudších oblastech. (Stiegler a Bouchad 2020)

3.1.2 Zjištění z publikace

Ačkoliv jsou údaje uvedené v publikaci poučné, uvádějí pouze malý vzorek případů v této problematice, což je možné vysvětlit nedostatečným hlášením, diskriminací nebo pouhým lidským faktorem ve vyhodnocování odpovědí. Data uvedená výše a v celé publikaci jsou převážně z policejních databází či linek důvěry. Právě v případě policejních databází se také některá data změnila z důvodu nedostatku důkazů prokazujících domácí násilí. V případech linek důvěry se ozývali lidé zažívající problémy v důsledku domácího násilí, jenže ani u těchto případů nešlo rozlišit, zda probíhající násilí bylo již existujícím faktorem v domácnosti nebo výskyt započal během pandemie Covid-19. (Kourti et al., 2023)

Covid-19 přinesl lidem nové výzvy, kterým museli čelit. Tyto výzvy je ovlivnily fyzicky, psychicky i finančně. Právě opatření spojená s pandemií Covid-19 se projevila jako rizikový faktor pro již existující domácí násilí. Bohužel ani děti nezůstaly nedotčeny. Ačkoliv např. Halford (2020) uvedl pokles zneužívání dětí během pandemie, naopak Huber (2020) odhadoval zvýšenou míru zneužívaných dětí. Toto je možné vysvětlit právě tím, že děti nenavštěvovaly školy, které jsou považovány za ochranné místo, kde se děti svěřují pedagogickým pracovníkům, již domácí násilí hlásí jako jedni z prvních. Celková izolace nejen dětí, ale i dospělých vedla k neustálému kontaktu, a to pravděpodobně vedlo k nárůstu intenzity domácího násilí, ale také ke snížení počtu hlášení případů. (Halford et al., 2020; Huber, 2020 cit. podle Kourti et al., 2023)

Případné uzavření hospodských zařízení či celkové omezení prodeje alkoholu naopak mohlo mít pozitivní efekt na sníženou konzumaci alkoholu, což mohlo mít za důsledek zmírnění dopadů násilí. (Stiegler a Bouchad 2020)

Dopady spojené s lockdownem mohou být, jak je možné vyčíst z publikace, různé. Lze vidět, že se se dostalo přechodnému klidu v některých případech domácího násilí, stejně tak je možné vyčíst, že další osoby byly extrémně ohroženy v případech dalších. Důležité je však věnovat se problematice dále a díky zjištěním pracovat na preventivních opatření pro další případné mimořádné události, ale také k celkovému boji proti domácímu násilí.

(Kourti et al., 2023)

Dílčí závěr Teoretické části

Teoretická část je věnována základním informacím týkající se problematiky domácího násilí. K lepšímu pochopení problematiky je v první kapitole popsána problematika vymezení pojmu domácí násilí, současně je zde uvedeno, že neexistuje jednotná definice domácího

násilí. Ačkoliv není platná jednotná definice domácího násilí, využívají se jeho charakteristické znaky, a právě ty jsou zde uvedeny. Spolu se znaky se v kontextu domácího násilí vymezují jeho formy, které jsou zde podrobněji popsány a vysvětleny. Poslední podkapitola vymezuje cyklus domácího násilí, který je pro něj typický.

Druhá kapitola vymezuje aktéry domácího násilí, kteří do něj vstupují. Jedná se o osoby násilní a osoby ohrožené, ke kterým jsou řazeny také děti v roli svědků.

Třetí kapitola teoretické části je věnována publikaci zaměřující se na výskyt domácího násilí během pandemie Covid-19 ve světě a výsledné zjištění z dat. Výsledná data ukazují, že v některých případech došlo k nárůstu domácího násilí a v jiných naopak ke snížení jeho výskytu či intenzity.

CÍLE A CHARAKTERISTIKA PRÁCE

Cílem práce je vyvodit, zda měl Covid-19 vliv na domácí násilí v České republice.

Ke splnění cíle byla problematika teoreticky přiblížena a k samotnému vyhodnocení vývoje budou použita data z policejních statistik, statistiky intervenčních center, výroční zprávy nestátních neziskových organizací a celá práce bude završena názorem veřejnosti, který byl získán pomocí dotazníkové šetření.

Samotný výzkum lze charakterizovat dle tří částí se třemi zdroji zaměřujícími se na výskyt domácího násilí v době pandemie. Prvním zdrojem je výzkumná zpráva Dany Moree a Blanky Nyklové z roku 2021. Tato zpráva se týká násilí na ženách v České republice v souvislosti s Covid-19. Zaměření výzkumné zprávy je široké, a to tedy od nestátních neziskových organizací jako je ROSA – centrum pro ženy a další, až po soudy.

Druhým zdrojem dat jsou výroční zprávy Bílého kruhu bezpečí a Rosa – centrum pro ženy. Tato data byla převedena do grafů a tabulek a následně okomentována. Pro přehled byl vybrán jako výchozí rok 2012 k desetiletému rozmezí dat. Druhou částí jsou data ze statistických údajů intervenčních center v ČR, která byla opět převedena do grafů a tabulek a okomentována. V poslední řadě jsou také vyhodnoceny kriminální statistiky trestného činu – týrání osoby ve společném obydlí. Tento trestný čin se vyskytuje pod § 199 zákona č.40/2009 Sb.

Třetím doplňujícím zdrojem dat je dotazníkové šetření. Toto dotazníkové šetření probíhalo od 23. 2. 2023 do 23. 3. 2023 – k tomuto datu bylo vyplněno 726 dotazníků. Díky odpovědím bude možné vyhodnotit, zda samotné respondenty nějakým způsobem ovlivnilo domácí násilí, jaké znalosti z této problematiky mají a jak jsou informovaní ohledně řešení domácího násilí i jeho samotného průběhu během pandemie Covid-19.

Metoda sběru dat probíhala kvantitativní formou při samotném zpracování statistik a vyhodnocení dotazníkové šetření. Pro provedení analýzy byla data převedena do grafů a tabulek a následně popsána a byla provedena komparace

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM DANY MOREE A BLANKY NYKLOVÉ

Výzkumná zpráva s názvem „Násilí na ženách v souvislosti s Covid-19“ vznikla z důvodu lepší orientace v nastalé situaci spojené s pandemií v roce 2020. Tato výzkumná zpráva byla realizována v České republice („dále jako ČR“). Celý výzkum je rozdělen do třech fází. První fáze výzkumu probíhala od 18. dubna do 5. června 2020. Data vychází ze 71 řešených případů nestátních neziskových organizací („dále NNO“), z 11 polostrukturovaných rozhovorů s dlouhodobými klientkami NNO a z 9 rozhovorů s pracovníci a pracovníkem NNO. Jednalo se o Acorus, z. ú., Magdaleniium, z. s., ProFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s., Pro Sapia z. ú., ROSA – Centrum pro ženy, z. s., Woman for Woman (W4W), o. p. s. (Nyklová a Moorová, 2002 (Nyklová a Moree, 2021))

Druhá fáze probíhala od 7. června do 10. září 2020 a zaměřila se na pracovnice a pracovníky Policie ČR, orgánů sociálně-právní ochrany dětí („dále jako OSPOD), terapeutky a terapeuty, další pracovníky a pracovnice NNO, pracovnice intervenčních center a právničky. Celkem se jednalo o 32 osob. (Nyklová a Moree, 2021)

Třetí a poslední fáze probíhala od 11. září do 3. prosince 2020. Tato fáze se zaměřila na soudce, soudkyně, advokáty a advokátky, dohromady se jednalo o 10 osob.

(Nyklová a Moree, 2021)

Zjištění z výzkumu

Došlo k nárůstu poptávky u NNO o 30–40 %, ačkoliv organizace jako OSPOD, Policie ČR a intervenční centra (dále jako „IC“) vykazují spíše pokles nebo stagnaci. Právě tyto organizace vytváří tzv. „pilíře pomoci“. Tyto rozdíly je možné vysvětlit nesourodostí vyhodnocování domácího násilí, stejně tak to, že tyto organizace spolu se soudy nepracují konzistentně v rámci jejich spolupráce. To může vypadat tak, že pracovník či pracovnice jedné organizace řeší pomoc ohrožené osoby intenzivně a setkává se s neochotou či nedostatečnou spoluprací u jiného pracovníka či pracovnice v jiné z organizací pilířů pomoci. Respondenti z výzkumu současně hovoří o problematickém či opožděném předávání informací mezi organizacemi. (Nyklová a Moree, 2021)

Nesourodost vyhodnocování domácího násilí je také ovlivněna tím, že v ČR funguje zúžená definice domácího násilí, která obsahuje právě čtyři znaky. V souvislosti s tímto zúžením je pracovníky a pracovnicemi v organizacích vyjadřována nespokojenost. (Nyklová a Moree, 2021)

K dopadům pandemie patří především intenzita násilí, která v řadě případů vzrostla. Na tomto se shodují všechny organizace pracující v systému. Mezi další zjištěné dopady na klienty patří také zátěž na psychiku. Obecně došlo k nárůstu stresu a nejistoty, dalším faktorem bylo také uzavření domácnosti a nutnosti intenzivnějšího soužití. Obzvláště ohroženou skupinou během pandemie byly děti, na ty byl vyvíjen tlak a narůstající intenzita domácího násilí, kterou zažívaly, na ně dopadala. I to pravděpodobně ovlivnilo zvýšení ohlašovatelů domácího násilí z řady dětí. (Nyklová a Moree, 2021)

Co se týče samotné oběti a pokusu o řešení, dochází napříč systémem k nedůvěře oběti v systém, ale i systému vůči oběti. Například i stereotypní vnímání toho, kdo je a kdo není obětí, ovlivňuje ohrožené osoby a ztěžuje jejich postavení ve společnosti. (Nyklová a Moree, 2021)

5 VYBRANÉ INSTITUCE VSTUPUJÍCÍ DO PROBLEMATIKY DOMÁCIHO NÁSILÍ

Jednou z institucí, která vstupuje do problematiky domácího násilí, jsou intervenční centra. Tato centra jsou podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách jednou ze služeb poskytující sociální prevenci. Pomoc intervenčních center nastává v tom okamžiku, kdy byla násilná osoba ze společného bydliště vykázána. Právě po incidentu, kdy je osoba vykázána, předá Policie České republiky (dále jako „PČR“) intervenčnímu centru rozhodnutí o vykázání a to do 48 hodin. Pracovníci poté ohroženou osobu kontaktují a nabídnou jí pomoc. Na intervenční centra se ohrožená osoba může obrátit ještě před vykázáním sama od sebe, a to v případě, kdy hledá pomoc, informace nebo svůj problém chce řešit v brzké fázi. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019) V případě, kdy jsou v domácnosti i děti, kontaktují pracovníci z intervenčního centra příslušný OSPOD, ten pak nabízí pomoc dětem. Ať už se jedná přímo o ohrožené osoby nebo svědky domácího násilí. Pomoc, kterou centra poskytují, zahrnují právní, sociálně-právní, organizační a psychologické služby. (Stočesová a Čáp, 2020)

Seznam všech intervenčních center podle kraje je uveden v Příloze P I

Další instituce, které vstupují do problematiky domácího násilí, jsou neziskové organizace poskytující pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Jedná se o pomoc v krizové oblasti psychologické, sociální a také právní při řešení domácího násilí. (Stočesová a Čáp, 2020)

Do problematiky domácího násilí samozřejmě také vstupuje Policie ČR, té ale bude věnována další kapitola.

5.1 Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí, z. s. (dále „BKB“) je organizace, která vznikla v roce 1991. BKB poskytuje telefonickou krizovou pomoc na bezplatné lince 116 006 fungující nonstop, dále odborné sociální poradenství v 10 poradnách s celostátní působností a je také zřizovatelem intervenčního centra v Ostravě. Cílovými skupinami, kterým je poskytována pomoc, jsou především osoby ohrožené domácím násilím a rovněž také svědci. (Bílý kruh bezpečí, z.s., 2020)

Statistické přehledy

Údaje, ze kterých pochází následující data, vychází z výročních zpráv BKB, kdy první data jsou z roku 2012. Tento rok je vycházející a byl vybrán z důvodu porovnání během deseti let.

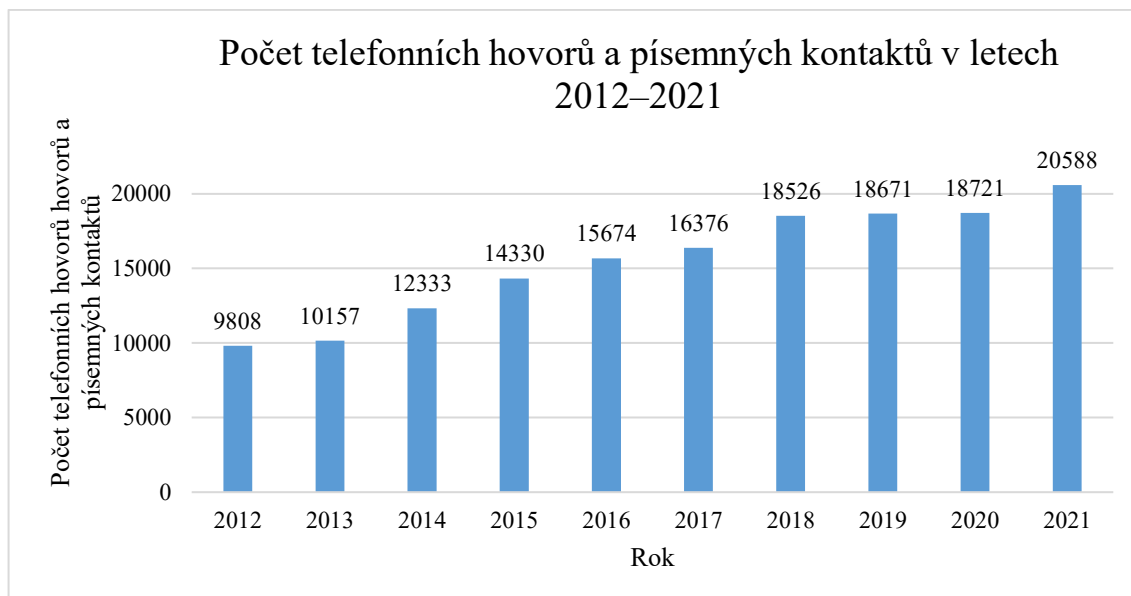
Jak je možné vypočítat z tabulek a grafů, současně se jednalo o nejnižší počet osobních konzultací právě během uvedených deseti let. Následující grafy pozorují počet klientů, kteří se účastnili osobní konzultace v BKB a také počet telefonních hovorů a písemných kontaktů, které pracovníci tohoto centra zprostředkovali. Na závěr je uvedena tabulka s procenty pro lepší přehlednost úbytku či nárůstu hodnot.

Graf 1 – Počet klientů na osobní konzultaci

(Zdroj: Výroční zprávy Bílého kruhu bezpečí, z.s.; 2012–2021; vlastní zpracování)

Ve výše uvedeném grafu č.1 je možné vypočítat od roku 2012 do roku 2014 nárůst klientů. V roce 2015 došlo k poklesu klientů asi o 36 % a v následujících letech nedošlo k významnému nárůstu či úpadku. Změna nastala v roce 2018, kdy došlo k výraznému úpadku počtu klientů. V roce 2019 došlo k opětovnému nárůstu klientů a v roce 2020 k dalšímu významnějšímu poklesu. Právě tento pokles je možné přisoudit opatřením vzniklým pandemií Covid-19, kdy z výroční zprávy BKB (2020) lze vyčíst to, že byla na jaře roku 2020 omezena dostupnost sociálních služeb. Naopak na podzim provoz omezen nebyl, ale bohužel nebyla o tomto faktu společnost dostatečně informovaná. V roce 2021 je možné naopak vidět znovu nárůst klientů, kdy tedy organizace nebyla nucena omezit provoz, čímž je právě možné opakovaný nárůst vysvětlit. (Bílý kruh bezpečí, z.s, 2020)

Graf 2 – Počet telefonních hovorů a písemných kontaktů BKB
(Zdroj: Výroční zprávy Bílého kruhu bezpečí, z.s.; 2012–2021; vlastní zpracování)

V grafu č. 2 je možné vyčíst, že nárůst telefonních hovorů a písemných kontaktů se od roku 2012 postupně zvyšoval, průměrně se jedná o přibližně 11% nárůst ročně. Nejvyšší skok v počtu telefonních a písemných hovorů, které byly zprostředkovány, nastal z roku 2017 na rok 2018 a poté z roku 2020 na rok 2021. Ačkoliv předešlý graf ukázal mírný pokles v roce 2020, co se počtu klientů týče, z hlediska provozu telefonních a e-mailových služeb ke snížení nedošlo, to lze odůvodnit tím, že provoz telefonních hovorů a zpracování písemných dotazů nebyl Covidem-19 omezen.

Tabulka 1 – Procentuální přehled klientů, kteří využili osobních konzultací a telefonních a písemných kontaktů BKB oproti roku 2012
(Zdroj: vlastní zpracování)

Rok	% klientů co využili osobní konzultace oproti roku 2012	% telefonních hovorů a písemných kontaktů oproti roku 2012
2012	100,00	100,00
2013	165,28	103,56
2014	220,28	125,74
2015	184,01	146,11
2016	179,23	159,81
2017	182,04	166,97
2018	128,66	188,89
2019	181,27	190,37
2020	148,80	190,87
2021	179,79	209,91

Výše uvedená tabulka č. 1 sloužila k lepšímu zorientování se v navýšení či úbytku z obou výše uvedených grafů v procentech oproti roku 2012, který byl vybrán jako výchozí, a tudíž obsahuje hodnotu 100 %. Je zde možné vidět procentuální přehled klientů, kteří využili osobní konzultace oproti roku 2012, a stejně tak procentuální přehled telefonních hovorů a písemných kontaktů vyřízených organizací oproti roku 2012. Z těchto dat je tedy možné vyhodnotit až 32,5% pokles klientů, kteří využili osobní konzultace v roce 2020 s tím, že telefonní a písemná pomoc zůstává téměř stejná oproti minulému roku 2019. Opětovný nárůst klientů v roce 2021 je o necelých 31 % vyšší než v roce 2020 a zvýšil se také počet telefonních hovorů a písemných kontaktů o bezmála 20 %.

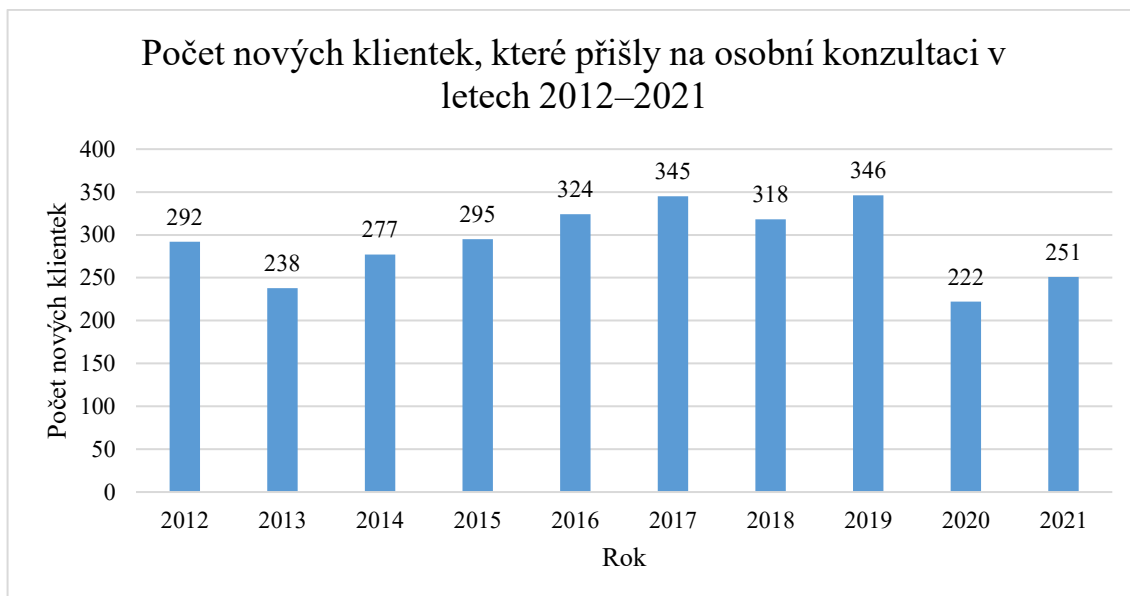
5.2 ROSA – centrum pro ženy

ROSA – centrum pro ženy, z.s. je organizace, která poskytuje pomoc od roku 1993. Poskytuje komplexní pomoc ženám jako obětem domácího násilí. Pod komplexní pomoc spadá odborné poradenství, krizová intervence, sociálně terapeutické a sociálně právní poradenství, vytvoření bezpečnostního plánu a také poskytnutí utajeného azylového ubytování. (ROSA CENTRUM, 2023)

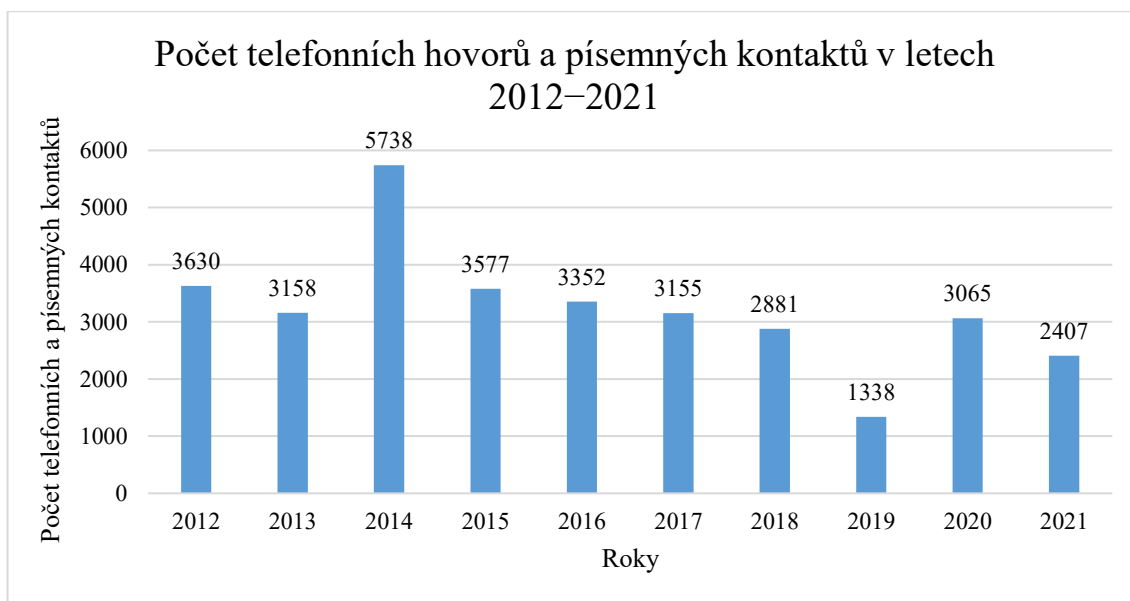
Statistické přehledy

Stejně jako u BKB byly vypracovány grafy k přehledu počtu klientů, kteří přišli na osobní konzultaci a také počet telefonních hovorů a písemných kontaktů směřované na ROSA – centrum pro ženy. Opět je zde vybrán rok 2012 jako počáteční k desetiletému přehledu. Rozdílem v dále uvedeném grafu oproti BKB je to, že organizace ROSA evidovala počet nových klientů. BKB evidoval celkový počet klientů, kteří přišli na osobní konzultaci.

Z níže uvedeného grafu č. 3 je viditelné že od roku 2013 docházelo k postupnému přibývání klientů a k nejvyššímu úpadku právě v letech 2020 a 2021, což je opět možné připsat opatřením v rámci Covidu-19. Z výroční zprávy ROSA (2020) je uvedeno to, že nedošlo k přerušení ani omezení provozu, a organizace dokázala zajistit plnohodnotný chod centra. Reakcí na vládní opatření bylo mimo jiné zavedení další telefonní linky, na kterou se ohrožené osoby mohly a mohou obracet, a také zavedení dalších distančních forem poradenství.

Graf 3 – Počet osobních konzultací – ROSA – centrum pro ženy (Zdroj: Výroční zprávy ROSA – centrum pro ženy, z.s. 2012–2021; vlastní zpracování)

Graf 4 – Počet telefonních hovorů a písemných kontaktů – ROSA – centrum pro ženy (Zdroj: Výroční zprávy ROSA – centrum pro ženy, z.s. 2012–2021; vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu č. 4 je viditelný vysoký nárůst počtu telefonních hovorů a písemných kontaktů jak v roce 2014, tak také v roce 2020 oproti roku 2019. Právě navýšení v roce 2020 v souvislosti s vlivem Covidu-19 je možné odůvodnit tím, že ohrožené osoby neměly tolik možností dostat se do centra osobně, a proto vyhledávaly jinou možnost pomoci, a to skrze volání na krizové linky, skrze e-maily nebo jiné formy písemného kontaktování organizace.

Tabulka 2 – Procentuální přehled klientů, kteří využili osobních konzultací a telefonních a písemných kontaktů ROSA oproti roku 2012 (Zdroj: vlastní zpracování)

Rok	% nových klientek, co využili osobní konzultace oproti roku 2012	% telefonních hovorů a písemných kontaktů oproti roku 2012
2012	100,00	100,00
2013	81,51	87,00
2014	94,86	158,07
2015	101,03	98,54
2016	110,96	92,34
2017	118,15	86,91
2018	108,90	79,37
2019	118,49	36,86
2020	76,03	84,44
2021	85,96	66,31

Stejně jako u BKB je i zde uvedena tabulka č. 2 s procentuálním přehledem nových klientek, které využily osobní konzultace oproti roku 2012 a také procentuální přehled telefonních hovorů a písemných kontaktů oproti roku 2012 vyřízených organizací. Opět zde byl vybrán rok 2012 jako výchozí, a tudíž obsahuje hodnotu 100 %. Z těchto dat je tedy možné vyhodnotit téměř 42,5% pokles nových klientek v roce 2020 a téměř 47,5% nárůst poptávky po telefonních hovorech a písemných kontaktech v roce 2020. Co se roku 2021 týče, nárůst nových klientek tvořil cca 10 %, avšak opět klesla poptávka po telefonní a písemné pomoci o necelých 20 %.

Mezi další NNO, kromě dvou výše uvedených, patří také Spondea, ACORUS, ProFem, Senior telefon, Liga otevřených mužů a další.

6 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY VE SPOJITOSTI S DOMÁCÍM NÁSILÍM

Zákon č. 135/2006 Sb., zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, přinesl nový způsob řešení domácího násilí, a to v podobě institutu vykázání. Toto nové oprávnění pro Policii ČR je platné od 1. ledna 2007. V případech, kdy policie zjistí, že se jedná o domácí násilí, je oprávněna násilnou osobu vykázat ze společného obydlí. Policie ČR násilnou osobu vykáže v případech, kdy rozhodne, že se jedná o domácí násilí. O tom rozhoduje na základě toho, že se v dané situaci vyskytují všechny čtyři znaky domácího násilí, které byly uvedeny v kapitole 1.1. (opakování a dlouhodobost, jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí, eskalace a neverejnost). Pokud je jednání násilné osoby kvalifikováno jako trestný čin, může být akt násilné osoby vyšetřován v rámci trestního řízení jako „týrání osoby žijící ve společném obydlí“. Této problematice bude věnována kapitola 6.2 Týrání osoby žijící ve společném obydlí. (Odbor prevence kriminality, 2020; Policie ČR, 2023)

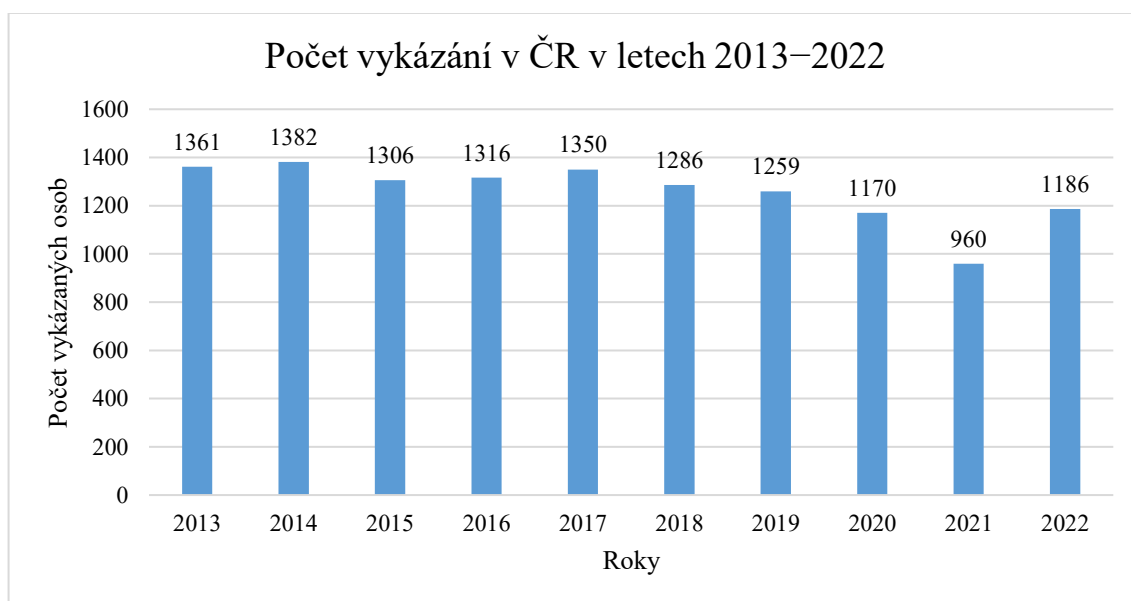
6.1 Institut vykázání

V zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii ČR v VII. hlavě se věnuje vykázání paragraf 44–47. Je zde uvedeno, že je policista oprávněn vykázat osobu na základě zjištěných okolností i s důrazem na předcházející útoky. K těmto okolnostem patří ublížení na zdraví, útok proti životu nebo lidské důstojnosti. Právě tehdy, pokud je takto situace vyhodnocena, je oprávněn policejní příslušník vykázat osobu ze společného obydlí. Násilná osoba je vykázána na dobu deseti dnů. Tuto dobu není možné zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Při rozhodnutí o tom, zda je osoba vykázána, nemusí být daná osoba přítomna. (ČESKO, 2008)

Mezi povinnosti vykázané osoby patří neprodlené opuštění prostoru, který byl vymezen policistou, zákaz navázat kontakt s ohroženou osobou a současně musí odevzdat policistovi všechny klíče od společného obydlí. (ČESKO, 2008)

K právům násilné osoby při vykázání je umožnění si vzít věci, které využije k osobní potřebě, osobní cennosti a dokumenty. Vykázaná osoba si může ověřit provedení vykázání na telefonním čísle 158 a také si vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Policista také může vykázané osobě předat informace o alternativních možnostech pro ubytování a eventuálně jí pomoci zajistit si telefonicky ubytování na policejní služebně. (ČESKO, 2008; Odbor prevence kriminality, 2020)

Pro porovnání počtu vykázaní byl vybrán rok 2013 jako počáteční k desetiletému přehledu. Zaznamenaný počet vykázaní, jak možné vidět níže v grafu č. 5, se poměrně dost snížil v roce 2020 a 2021, právě tedy v době Covidu-19 a protiepidemických opatření v souvislosti s ním. Je zde možné konstatovat, že jelikož ohrožené osoby byly pod neustálým dohledem násilných osob, neměly tolik možností hlásit domácí násilí na tísňovou linku. Z celkového hlediska je možné tvrdit, že PČR vykazuje stále méně osob. Není však jasné, z jakých důvodů tomu tak je. Ačkoliv neziskové organizace vykazují nárůsty poptávky po službách, u vykázaní vidíme opačný trend. Toto může být výsledkem toho, že pro příslušníky PČR je vykázaní složité a jedná se o nesnadný proces vyhodnocení situace správným způsobem. Ačkoliv příslušníci jsou o problematice domácího násilí poučeni na základní odborné přípravě, je pro policisty bez značné praxe problematické učinit rozhodnutí o vykázaní. Kromě základní odborné přípravy nejsou příslušníci policie nijak povinni se v této problematice dále vzdělávat, prodělávat kurzy, semináře, školení atd. Jsou pro ně dostupné, avšak na základě dobrovolnosti a jejich iniciaci.

Graf 5 – Počet vykázaní v ČR. (Zdroj: Přehled o vykázaní za rok 2013–2022 Bílého kruhu bezpečí, z.s.; vlastní zpracování)

Tabulka 3 – Přehled počtu vykázaní v ČR. (Zdroj: vlastní zpracování)

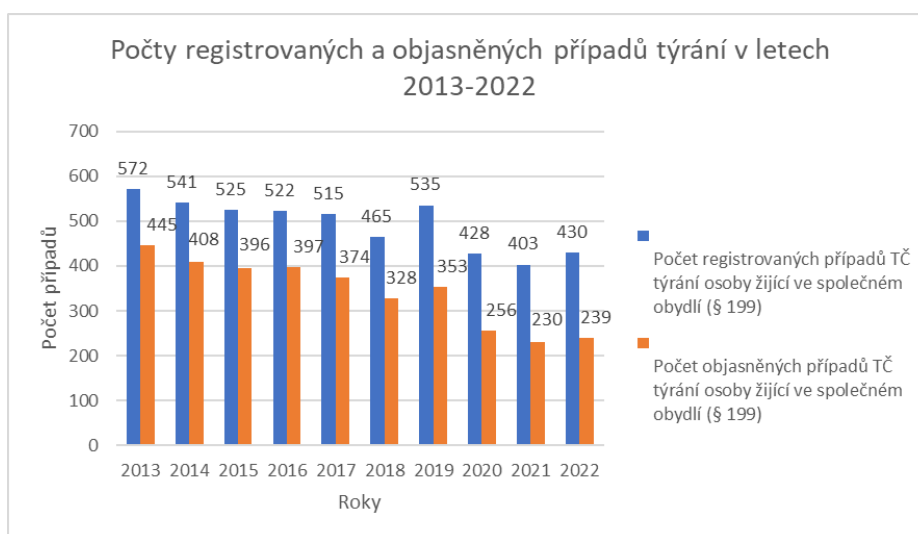
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet vykázaných osob	1361	1382	1306	1316	1350	1286	1259	1170	960	1186
% vykázaných osob oproti roku 2013	100,00	101,54	95,96	96,69	99,19	94,49	92,51	85,97	70,54	87,14

Tato tabulka č. 3 slouží k lepší přehlednosti vykázání. Jedná se o procentuální počet vykázání oproti roku 2013. Jak je tedy možné vidět, počet vykázání od roku 2013 klesal. Jak lze z tabulky vyčíst, nejvyšší pokles, co se počtu vykázání týče, nastal v roce 2021, a to až o téměř 15,5 % méně vykázanych osob oproti roku 2020. Stejně tak v předchozím roce došlo k poměrně nižšímu počtu vykázání, a to o 6,54 %. V minulém roce nastal opětovný nárůst vykázání, a to o 16,6 %. Tento nárůst může být způsoben tím, že bylo pro ohrožené osoby snazší ohlášení domácí násilí, jelikož ohrožená osoba se nenacházela tak často ve společném obydlí jako v předchozích dvou letech.

6.2 Týrání osoby žijící ve společném bydlí

V případech, kdy bylo podáno trestní oznámení, je chování násilné osoby závislosti na době trvání násilného jednání a jeho intenzitě vyhodnoceno, zda se jedná o trestný čin nebo přešupek. Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí je jinak řečeno „domácí násilí“. Vykazuje tedy znaky domácího násilí, které již byly uvedeny. V trestním zákoníku je čin označen paragrafem 199. (Policie, 2023; ČESKO, 2009)

Graf č. 6, který je uveden níže, ukazuje, že jak počet registrovaných případů týrání, tak jeho objasnění, má klesající trend. Toto se tedy shoduje právě s počtem vykázání uvedených výše. Vzhledem k tomu, že také pokles objasněných případů se velmi snižuje, nastává otázka – Proč tomu tak je? Problém je možné hledat v problematice shromažďování důkazů proti násilné osobě. Taktéž celková spolupráce týrané osoby či oznamovatele s orgány činnými v trestním řízení při samotném dokazování.

Graf 6 – Počet registrovaných a objasněných případů TČ
(Zdroj: Statistické přehledy kriminality Policie ČR za roky 2013–2022;
vlastní zpracování)

Tabulka 4 – % objasněného TČ
(Zdroj: vlastní zpracování)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
TČ (§ 199) objasněno v %	77,8	75,42	75,43	76,05	72,62	70,54	65,98	59,81	57,07	55,58

Tabulka č. 4 opět slouží k lepšímu zorientování se v datech. Je zde vybrán počáteční rok 2013. V tomto roce bylo také objasněno nejvíce případů týraní osoby z daného přehledu deseti let. K nejnižšímu poklesu došlo v roce 2020, a to o více než 6 %. Oproti roku 2013 se jedná o téměř 18 % méně objasněných případů týraní osoby ve společném obydlí. Jedná se o rapidní pokles, ale k řádnému objasnění faktorů, kvůli kterým k tomu dochází, by byla třeba další a rozsáhlejší analýza.

Dílčí závěr

První data tvoří výroční zprávy dvou NNO, a to tedy BKB a ROSA–centrum pro ženy. Z těchto statistik je viditelné snížení počtu osobních konzultací v roce 2020 a 2021, tedy během pandemie, avšak je zaznamenán nárůst telefonních a písemných kontaktů. Co se vykázaní týče, tak zde došlo ke snížení počtu vykázaných osob během pandemie, avšak nárůst nastal opět v minulém roce. Je tedy možné, že se jedná o doznívající dopady pandemie. Snížení počtu vykázaní neznamena úbytek domácího násilí, ale ani to, že Police ČR během pandemie nefungovala standardně. U trestného činu týraní osoby ve společném obydlí je opět možné vidět velký pokles registrovaných, ale i objasněných případů právě během roku 2020 a 2021, zároveň se jedná i o nejméně případů za posledních deset let.

7 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Tato kapitola obsahuje vyhodnocení dotazníku týkajícího se problematiky domácího násilí, co se celkového hlediska týče, a také z pohledu promítnutí Covidu-19 do této problematiky. Dotazník byl složen ze dvaceti otázek, ze kterých bylo 15 uzavřených a 5 polouzavřených otázek. Bylo požadováno 700 respondentů. Distribuce byla provedena pomocí sociálních sítí jako Facebook a Instagram jako online forma a také pomocí tištěné formy, kdy tyto dotazníky byly předány kantorům na základní škole a na střední škole. Z celkového počtu 725 odpovědí bylo 24 vyřazeno z důvodu nízkého věku respondentů.

Otázka č. 1 – Jaké je Vaše pohlaví? + Otázka č. 2 – Jaký je Váš věk?

Otázka č. 1 zjišťuje pohlaví respondenta a otázka číslo dvě jeho věk. Ačkoliv bylo dosaženo požadovaného počtu respondentů, nebylo dosaženo všech respondentů u jednotlivých věkových kategorií. Data, co se týče počtu obyvatel, byla převzata ze Českého statistického úřadu a na základě trojčlenky bylo určeno, jaký by měl být počet mužů a žen v jednotlivých kategoriích.

Tabulka 5 – Požadovaní respondenti (Zdroj: Český statistický úřad, 2023)

Věková skupina	Skutečný počet obyvatel		Žádaný vzorek respondentů	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
15-19	244 524	258 781	19	21
20-29	507 810	541 789	40	43
30-39	675 524	724 489	54	57
40-49	838 834	891 244	67	71
50-59	677 168	694 541	54	55
60+	1 562 526	1 206 069	124	96
Celkem	4 506 386	4 316 913	358	342

Tabulka 6 – Reálný počet respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)

Věková skupina	Respondenti	
	Muži	Ženy
15-19	41	102
20-29	54	158
30-39	46	69
40-49	30	74
50-59	21	44
60+	21	30
Celkem	213	477

Jak lze tedy vyčíst z tabulky č. 6, dosáhlo se požadovaného počtu žen, dokonce s přesahem o 135. Z toho plyne, že mužů, kteří odpovídali na dotazník, bylo méně, než bylo žádáno.

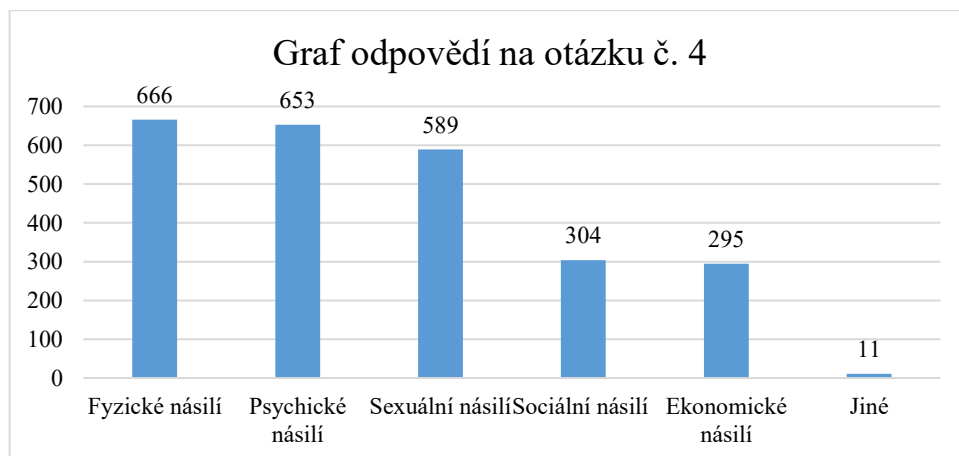
Co se věkových kategorií týče, tak u žen je méně respondentek ve věkové kategorii 50–59 a 60+, u mužů se jedná o kategorie 30–39, 40–49, 50–59 a 60+. Zdůvodnění toho, že nebyl získán požadovaný počet respondentů hlavně u mužů, je možné označit jejich nižší aktivitou na sociálních sítích nebo celkovým nezájmem o problematiku.

V dotazníku odpovědělo 69 % žen, 30 % mužů a 2 % osob se o svém pohlaví vyjadřovat nechtělo. Jak lze vyčíst z tabulky č. 6 jednalo se tedy o 477 žen, 213 mužů, a 11 osob, které neuvedli jejich pohlaví. Viz Příloha P III

Otázka č. 3 – Kde bydlíte?

Cílem této otázky bylo zjistit, v jak velké obci respondenti žijí. Nejvíce osob (301) z dotazníkové šetření žije v obci do 5 000 osob, 99 osob uvedlo, že žije v městě nad 100 000 obyvatel, 84 respondentů uvedlo, že žije v obci do 1 000 obyvatel. Dále 65 osob z dotazníkového šetření žije v městě do 10 000 obyvatel, 58 v městě do 50 000 obyvatel. Nejméně osob (48) pochází z města do 100 000 obyvatel a 46 osob z města do 20 000 obyvatel. Viz Příloha P III

Otázka č. 4 – Jakou podobu či podoby má podle Vás domácí násilí?

Graf 7 – Odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: vlastní zpracování)

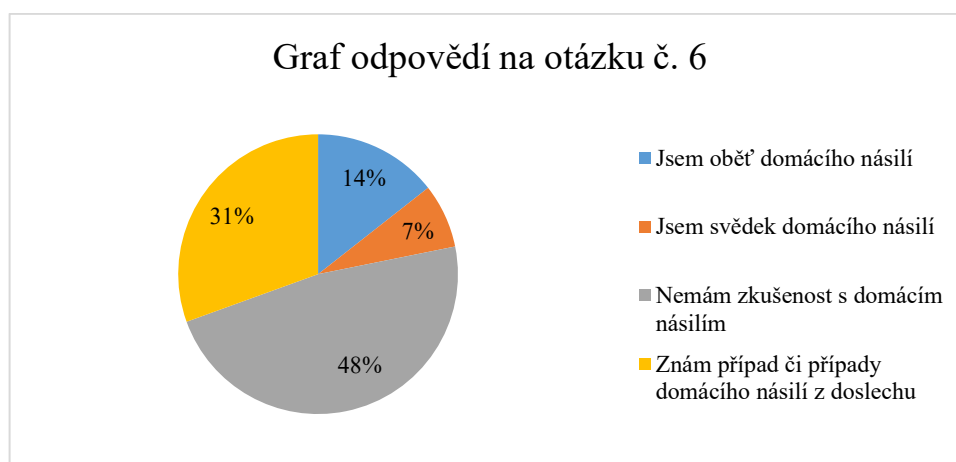
Otázka číslo 4 se již zaměřuje na samotnou znalost respondentů ohledně problematiky, a to konkrétně v jakých formách se vyskytuje. Z grafu je možné vyčíst, že si pod pojmem domácí násilí nejvíce osob představí fyzické, sexuální a psychické násilí. Ačkoliv 11 respondentů zaznačilo, že se vyskytuje i v jiných formách neuvedli v jakých. Je tedy možné vyhodnotit, že větší množství osob neví o jiných formách domácího násilí, nebo je za něj nepovažují.

Pouze 33 % ze všech respondentů uvedlo, že domácí násilí má podobu ve všech uvedených formách.

Otázka č. 5 – Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?

Účelem této otázky bylo zjistit, kdo je podle respondentů nejčastější obětí domácího násilí, může se jednat o jejich vlastní zkušenosti či to, co vidí v médiích. Jak se dalo předpokládat, za nejčastější obětí byla označena žena a to od 77 % respondentů. Druhou nejčastější obětí domácího násilí podle odpovědí je dítě (označilo 17 % respondentů), dále menšiny označila 3 % respondentů, seniory 2 % a jako poslední muže 1 % respondentů. Viz Příloha P III

Otázka č. 6 – Jakou máte zkušenost s domácím násilím?

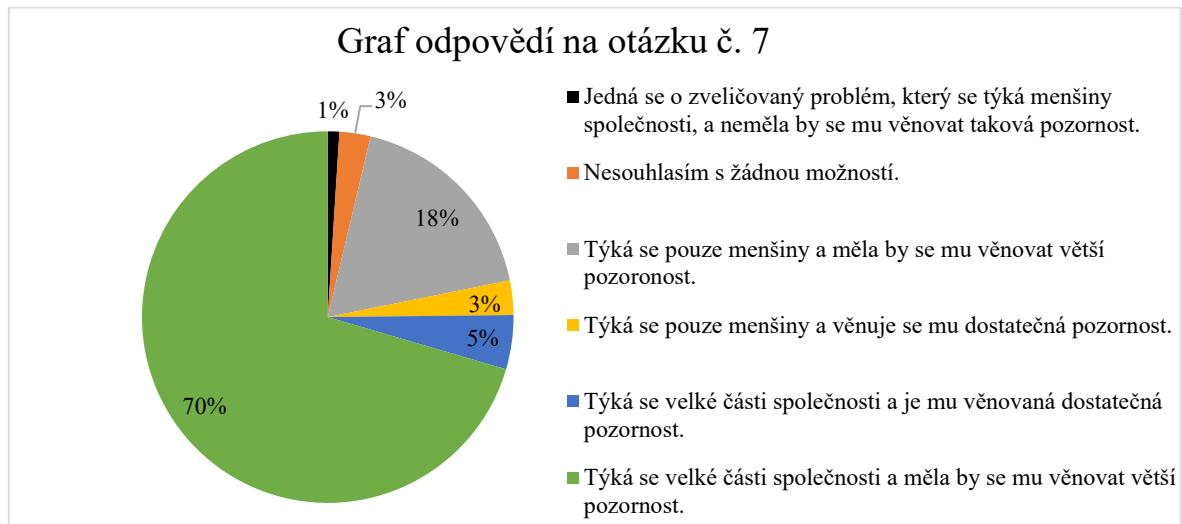
Graf 8 – Odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: vlastní zpracování)

Z výsledků z této otázky vyplývá, že pouze necelá polovina nemá žádnou zkušenost s domácím násilím. Více než 30 % osob zná případ domácího násilí z doslechu, 14 % je obětí domácího násilí a 7 % je jeho svědkem. V dotazníkovém šetření byla také možnost – Jsem agresorem domácího násilí. Nikdo však tuto možnost nevybral.

Otázka č. 7 – Co si osobně myslíte o fenoménu domácího násilí?

Z odpovědí z této otázky je jasné, že větší část respondentů se domnívá, že problematika domácího násilí se týká velké části společnosti a měla by mu být věnována větší pozornost. 18 % dotazovaných se domnívá, že se dotýká menší části společnosti a měla by se mu věnovat větší pozornost, 5 % dotazovaných má za to, že se týká velké části společnosti a je mu věnována dostatečná pozornost, 3 % má za to, že se týká menší části společnosti a je mu

věnována dostatečná pozornost, 3 % nesouhlasí s žádnou možností a zbylému jednu procentu přijde problematika jako zveličovaný problém zasahující pouze menší část společnosti a problému, by neměla být věnována taková pozornost.

Graf 9 – Odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 8 – Myslíte si, že by měl existovat samostatný zákon, který bude domácí násilí řešit a definovat?

Jelikož je problematika ohledně domácího násilí i jeho řešení rozložena do více zákonů. Z výsledků pořízených po zodpovězení této otázky vyplývá zjištění, že velká část respondentů má za to, že by měla být problematika domácího násilí ukotvena v samostatném zákoně. Procentuálně 85 % uvedlo ano, 11 % neví a 4 % ne. Viz Příloha P III

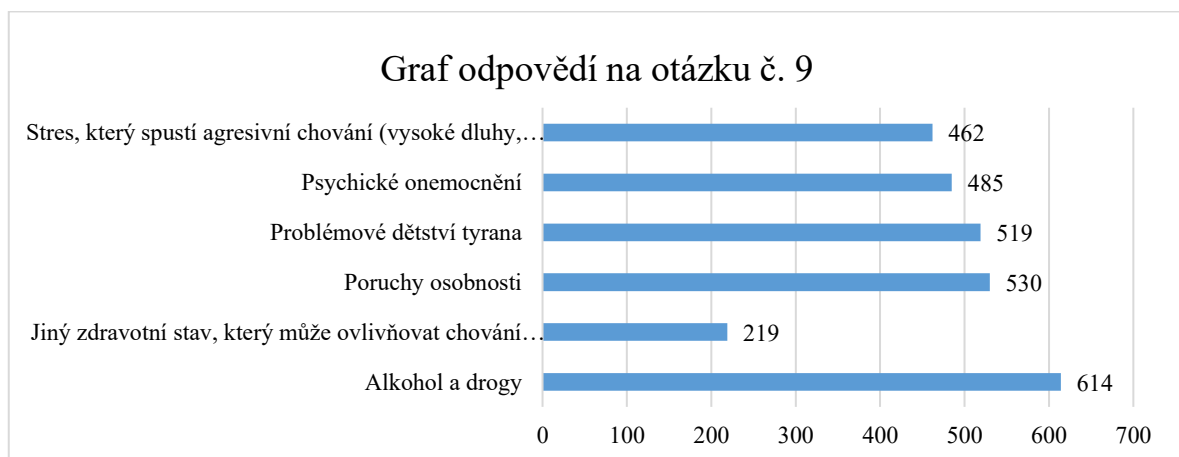
Otázka č. 9 – Jaké si myslíte, že jsou zdroje násilného chování tyranů?

Tato otázka se týkala zdrojů násilného chování tyranů. Respondenti vybrali, zda s některým se zdrojů, co byli v nabídce, souzní, nebo sami zaznamenali, jaký je podle nich zdroj násilného chování. Mohli zde zaznačit i více odpovědí. Odpovědi, které byly na výběr:

- a) alkohol a drogy,
- b) jiný zdravotní stav, který může ovlivňovat chování (zranění hlavy, poškození mozku, nepříznivý zdravotní stav apod.),
- c) poruchy osobnosti,
- d) problémové dětství tyrana,
- e) psychické onemocnění,

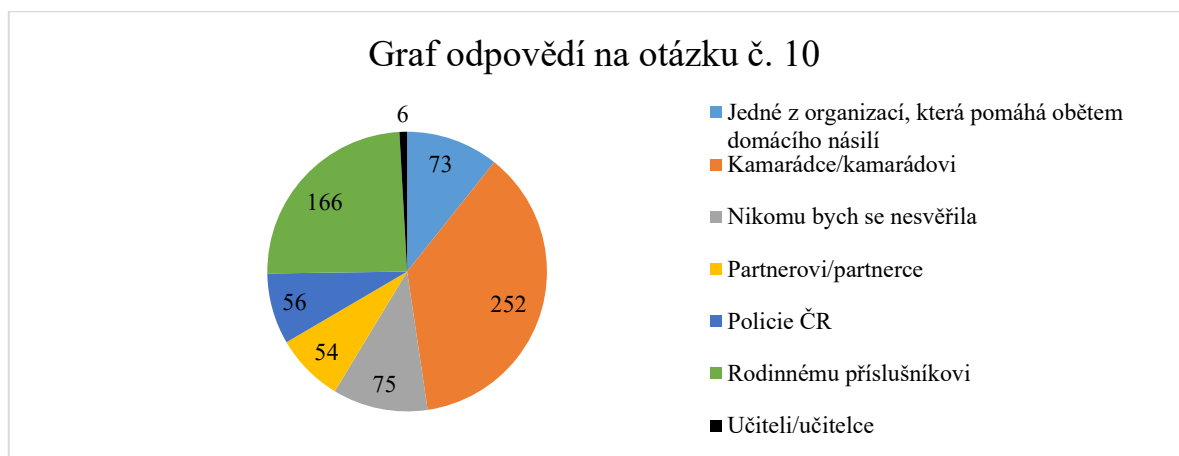
- f) stres, který spustí agresivní chování (vysoké dluhy, nezaměstnanost, partnerské neshody, problémy s dětmi).

Nejvíce respondentů zaznačilo odpovědi a), c) a d). Co se dalších faktorů týče, tak 2x byla uvedena žárlivost, 2x nízké sebevědomí, 3x, že se zkrátka jedná o násilníkovu osobnost, 3x potřeba manipulace s druhou osobou 1x byla zaznamenána odpověď – „Ani jedno, toxický vztah může mít se ženou teď, ale s další třeba ne“, 1x špatní přátelé, 1x nenávisť vůči menšinám a 1x „normalizace takového chování ve společnosti“.

Graf 10 – Odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 10 – Komu jako prvnímu byste se svěřili s tím, že zažíváte domácí násilí?

Graf 11 – Odpovědi na otázku č. 10 (Zdroj: vlastní zpracování)

Ve výše uvedeném grafu jsou pouze možnosti, které byly uvedeny v dotazníku, spolu s těmito odpověďmi byla také možnost jiné, kde byly zaznamenány další odpovědi. Jak lze tedy vidět, nejvíce osob by se svěřilo své kamarádce či kamarádovi nebo někomu z rodiny. Ve

více odpovědích se objevil terapeut, psychoterapeut nebo psycholog nebo psychiatr stejně. Sedm respondentů zodpovědělo, že neví. Odpověď „kolega z práce“ se zde objevila 2x. A v neposlední řadě také odpověď - „Nikommu, jsem muž. Domácí násilí na mužích se bagatelizuje“

Otázka č. 11 – Jak byste se zachovali v případě, kdy by se Vám někdo svěřil s tím, že zažívá domácí násilí?

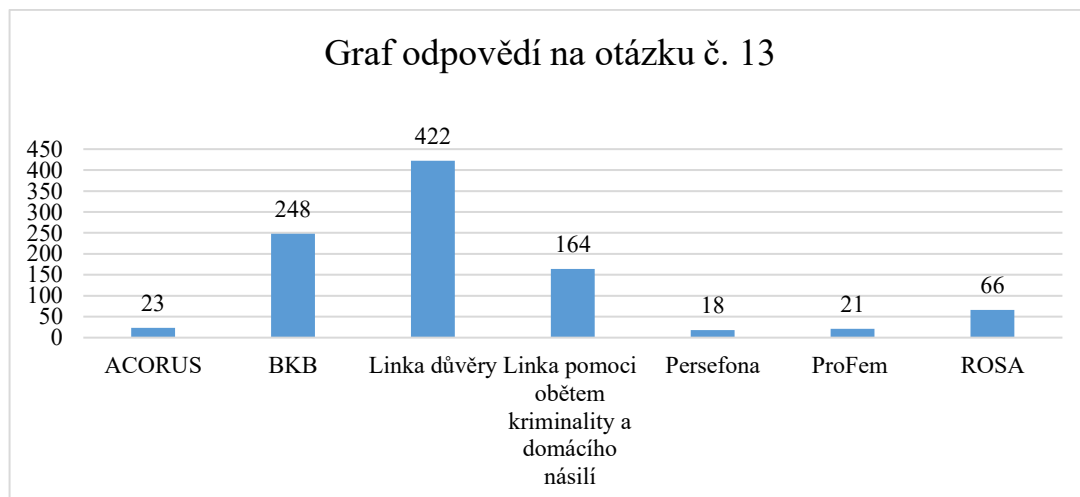
Z odpovědí je možné vyzorovat, že až 82 % respondentů by aktivně zakročilo a pomohlo oběti, 17 % neví, jak se zachovat při takové situaci a jedno procento respondentů by se do situace nijak nezapojovalo. Viz Příloha P III

Otázka č. 12 – Znáte organizace, na které se můžete obrátit v případě domácího násilí?

Z výsledků z této otázky plyne, že 67 % procent dotazovaných zná organizace, které pomáhají osobám ohroženým domácím násilím. Z celkového počtu je to tedy 470 osob. Zbýlých 33 % nezná organizace, na které by se mohli obrátit nebo případně někomu doporučit. Viz Příloha P III

Otázka č. 13 – Pokud ano, jaké?

Tato otázka úzce navazuje na předchozí otázku. Ačkoliv nejvíce osob uvedlo Linku důvěry, nejedná se o specializovanou pomoc pro ohrožené osoby domácího násilí. Pracovníkem Linky důvěry by tedy byla doporučena jiná organizace, kterou osoba mohla využít. Celkem tedy uvedlo Linku důvěry 422 osob, dále Bílý kruh bezpečí 248 osob, Linku pomoci obětem kriminality a domácího násilí uvedlo 164 osob a ROSA 66 osob. ACORUS, Persefonu a ProFem z organizací, které byly dány na výběr, zná nejméně osob. Co se individuálních odpovědí týče, tak byla zde uvedena PČR, Spondea, Centrum Locika, Pod svícem, Člověk v tísni a Červený kříž.

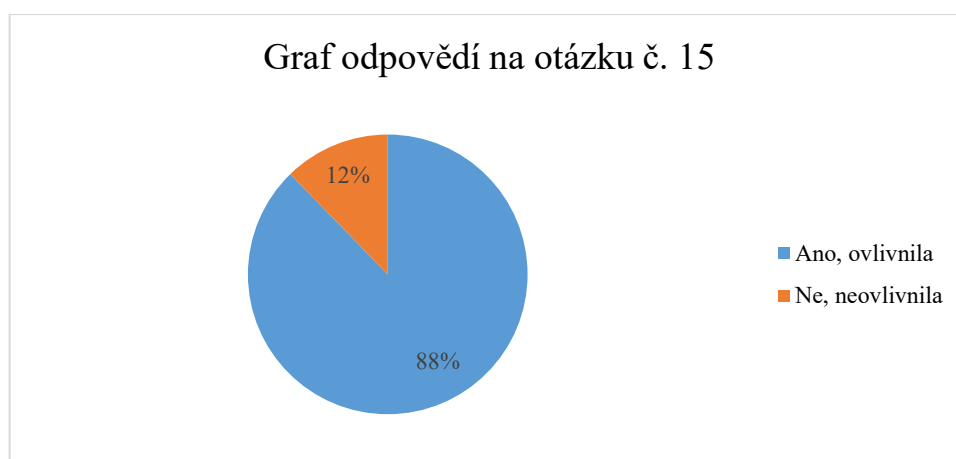

Graf 12 – Odpovědi na otázku č. 13 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 14 – Myslíte si, že lze obecně říct, že krizové situace (např. záplavy, zemětřesení atd.) a jejich dopady vedou k nárůstu případů domácího násilí?

Zjištěním z tohoto dotazu vyplývá, že 66 % respondentů si nemyslí, že krizové situace mají vliv na domácí násilí. Zbýlých 34 % se však domnívá, že krizové situace jako zemětřesení aj. mají vliv na domácí násilí a mohou ovlivnit růst případů. Viz Příloha P III

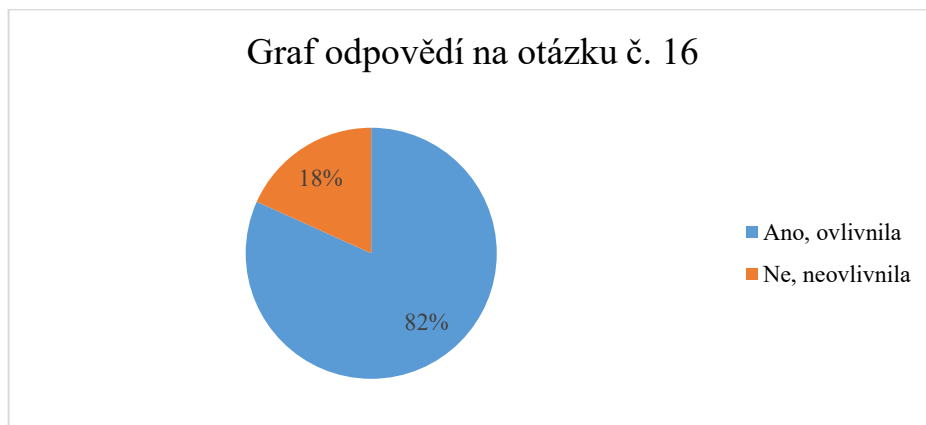
Otázka č. 15 – Myslíte si, že pandemie Covid-19 ovlivnila případy domácího násilí, co se týče nárůstu nových případů?

Graf 13 – Odpovědi na otázku č.15 (Zdroj: vlastní zpracování)

Z odpovědí na tento dotaz vyplývá, že drtivá většina respondentů, a to tedy 88 %, má za to, že pandemie Covid-19 ovlivnila případy domácího násilí, co se nárůstu nových případů týče a 12 % si myslí opak.

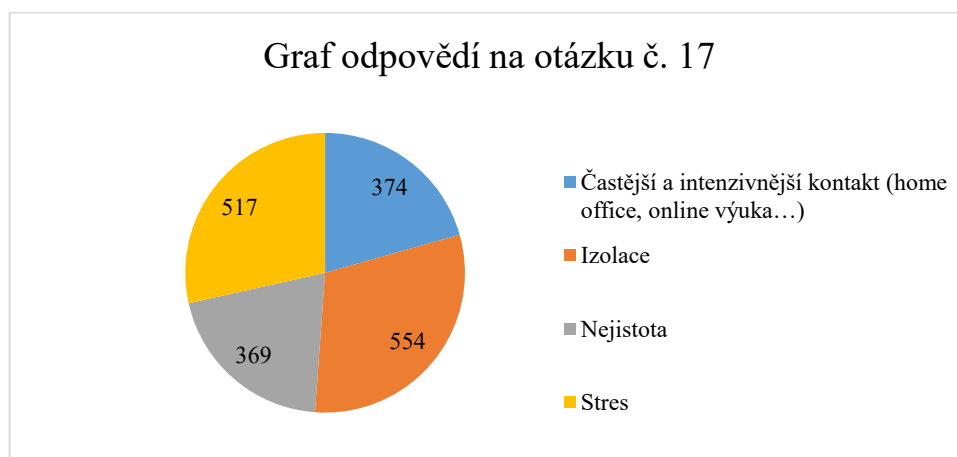
Otázka č. 16 – Myslíte si, že pandemie Covid-19 ovlivnila případy domácího násilí, co se týče intenzity?

Graf 14 – Odpovědi na otázku č. 16 (Zdroj: vlastní zpracování)

Procentuální výsledek z této odpovědi je podobný jako u předchozí odpovědi, opět se drtivá většina (82 %) domnívá, že pandemie Covid-19 ovlivnila domácí násilí, co se týče intenzity a 18 % se domnívá, že domácí násilí, co se týče jeho intenzity, neovlivnila. Vysoké procento u této i předchozí otázky je možná ovlivněno i velkým počtem článků, ve kterých je uvedeno, že během pandemie počty případů domácího násilí dramaticky vzrostly.

Otázka č. 17 – Myslíte si, že některá z dále uvedených okolností, které byly intenzivnější díky protipandemickým opatřením, by teoreticky mohly ovlivnit nárůst domácího násilí?

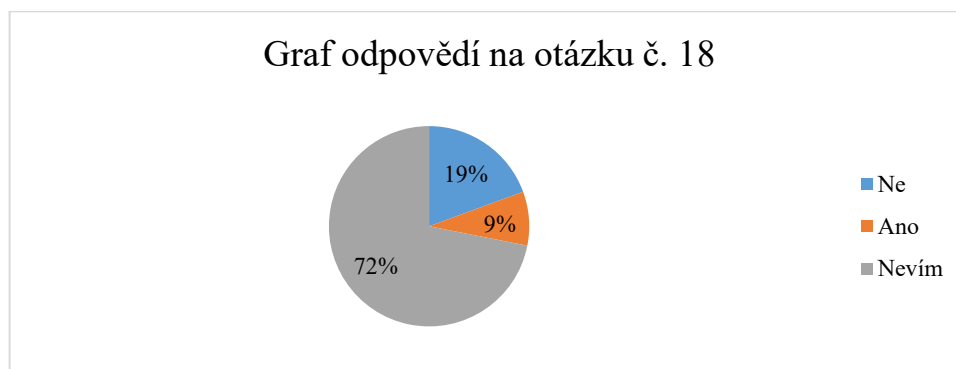
Graf 15 – Odpovědi na otázku č. 17 (Zdroj: vlastní zpracování)

Zjištěním z odpovědí na tuto otázku bylo to, že nejvíce respondentů se domnívá, že okolnosti jako izolace a stres mohly být faktorem, který ovlivnil nárůst domácího násilí. Nejvíce osob

(554) označilo izolaci, jako možný faktor, který ovlivnil nárůst domácího násilí. Jako druhý faktor byl označen stres (517 osob). U této otázky bylo možné opět vybrat více odpovědí a také napsat svou vlastní. K těmto patřily odpovědi – „obecný růst agresivity ve společnosti a pocit, že je to „normální“, finanční tíseň, „vše záleží na psychice agresora, co by bylo spouštěčem“ a v neposlední řadě, že okolnosti spojené s protipandemickým opatřením nijak domácí násilí neovlivnily.

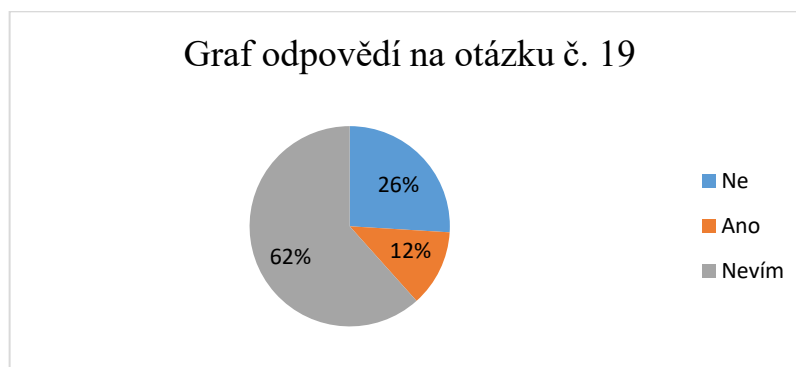
Otázka č. 18 – Myslíte si, že byla dostatečná pomoc od center zabývajících se domácím násilím při omezeních během pandemie Covid-19?

Ze zjištěných dat z této otázky plyne, že 72 % respondentů neví, zda byla pomoc od organizací pomáhající obětem domácího násilí dostatečná, 9 % má za to, že byla pomoc dostatečná a 19 %, že nebyla.

Graf 16 – Odpovědi na otázku č. 18 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 19 – Myslíte si, že byla dostatečná pomoc od Policie ČR při omezeních během pandemie Covid-19?

Graf 17 – Odpovědi na otázku č. 19 (Zdroj: vlastní zpracování)

Podobně jako u předchozí otázky i zde je vysoké množství procent (62 %) respondentů, kteří nevědí, zda byla pomoc od PČR dostatečná, 26 % má za to, že pomoc dostatečná nebyla a 12 %, že byla.

Otázka č. 20 – Znáte někoho, u koho se domácí násilí projevilo během pandemie Covid-19?

Poslední otázka se zaměřila na to, zda respondenti znají někoho, u koho se projevilo domácího násilí během Covidu-19. Výsledkem bylo, že 85 % nezná žádnou osobu a 15 % naopak zná někoho u koho se násilí projevilo. Viz Příloha P III

Dílčí závěr

Otázky v dotazníkovém šetření byly pokládány po stránce obecné vědomosti o problematice domácího násilí i ke konkrétní situaci během pandemie. Z otázek, které byly mířeny na informovanost, je možné vyvodit, že dotazované osoby mají z velké části přehled o tom, co domácí násilí představuje, kdo je nejčastější obětí, i jaké jsou potenciální zdroje násilného chování tyрана. Konkrétní postoj většiny dotazovaných podle odpovědí je takový, že si toto téma zaslouží více pozornosti, jelikož zasahuje velkou část společnosti. Domácí násilí totiž ovlivňuje nejen ohrožené osoby, ale také svědky domácího násilí, kterými jsou nejčastěji děti, ty si toto trauma přenáší do dospělosti. Povědomí o NNO je, ale mnohdy se jedná o jednu či dvě organizace a u dalších jako ROSA, ProFem, Persefona a jiné povědomí klesá či vůbec není. Z dalších odpovědí je možné vyvodit to, že respondenti zaznamenali například z médií to, že došlo k nárůstu nových případů domácího násilí a stejně tak ke zvýšení jeho intenzity. Zda ale Policie ČR nebo NNO fungovaly dostatečně během pandemie Covid-19, většina respondentů nevěděla. Byly zaznamenány také odpovědi, že jejich pomoc nebyla dostatečná.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vyvodit, zda vlivem pandemie Covid-19 došlo v České republice k výrazným změnám ve vývoji domácího násilí.

Praktická část vycházela ze statistik, výzkumu a dotazníkového šetření. Vzhledem k získaným poznatkům z práce lze vyvodit, že došlo ke zvýšení intenzity domácího násilí, avšak tam, kde již probíhalo. Faktory jako izolace, stres a nejistota zvýšily riziko tím, že domácí násilí rozvinuly nebo zvýšily jeho intenzitu. Důvody jako přetrvávající strach z neznáma a o budoucnost mnohdy násilné osoby využívaly k utvrzování moci a kontroly nad ohroženou osobou. Spolu s tím je také poukázáno na nedokonalou spolupráci mezi dalšími „pilíři pomoci“. Ačkoliv si organizace jako Policie ČR, IC, OSPOD či soudy předávají informace v případech řešení domácího násilí, mnohdy každá z nich pohlíží na to, co je domácí násilí jinak než ta druhá. Toto mnohdy odrazuje ohrožené osoby od řešení případu domácího násilí na „vyšších úrovních“, než je například jen odchod od násilné osoby.

Výsledky díky zpracování výročních zpráv NNO hovoří o jistém poklesu zájmu o osobní konzultace během prvního roku pandemie, avšak zároveň o nárůstu poptávky po telefonní a osobní komunikaci. V druhém roku pandemie zájem o osobní konzultace opět vzrostl. Vykázání vykazuje klesající trend jak před samotnou pandemií, tak i během ní. Naopak rok po ní opět stoupá. Může se proto jednat o doznívající dopady pandemie. Klesající trend je také zaznamenán u počtu registrovaných a objasněných případů týraných osob žijících ve společném obydlí. U dat trestné činnosti ze statistik je problematické to, že ukazují pouze oznámené případy. Tudíž to, že počet případů klesl, nelze zaměňovat za to, že klesl počet případů domácího násilí.

Z dotazníkového šetření je možné vyvodit několik návrhů na řešení problematiky. Odpovědi respondentů ukázaly poměrně dobrou informovanost o problematice jako takové, avšak již menší, co se týče organizací, které pomáhají. Současně také ukázaly zájem respondentů o pomoc a spolu s tím mají za to, že by měl existovat samostatný zákon, který by problematiku řešil. Další body jako nevědomí o tom, zda organizace prokazovaly dostatečnou pomoc, by mohla být řešena médii, která by právě informovala o úspěšném řešení domácího násilí, to by domněle mohlo oběti motivovat k vyhledání pomoci. Zde by bylo také možné sdílet příběhy obětí, které si domácím násilím prošly a o jejich současném stavu.

Přínos lze vidět také v zavedení dalších forem distanční pomoci (např. online chat). Toto by mohlo zvýšit efektivitu pomoci i v dalších letech.

Dalším návrhem je zákon, který by obsahoval jednotnou definici pro všechny vstupující složky, což by mělo pozitivní vliv na efektivní řešení domácího násilí. Zároveň by sjednotil postupy i způsoby předávání informací o daných případech v rámci celé republiky.

Dle výsledků této práce se lze přiklánět také k tomu názoru, že neustálá propagace možností pomoci při řešení domácího násilí v médiích by byla také přínosem. Stejně tak tvoření informativních videí na platformách jako YouTube či Instagram.

Obečně lze tedy říct, že pandemie podnítila domácí násilí tam, kde již existovalo i s nárůstem nových případů. Co se nových případů týče, nejedná se však o rapidní nárůst, jak bylo mnohdy prezentováno médií. Avšak je možné tvrdit, že dopady pandemie během let budou doznívat, proto by bylo žádoucí pokračovat ve výzkumech vlivu pandemie na domácí násilí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ARIZONA COALITION TO END SEXUAL AND DOMESTIC VIOLENCE, ©2014. *Advocacy in Sexual and Domestic Violence Cases: A Lay Legal Advocates' Guide to Arizona Law* [online]. In: . Phoenix, s. 18-21 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: https://www.ace-sdv.org/wp-content/uploads/2014/09/Guide-to-AZ-Law_72014.pdf.

ASOCIACE PRACOVNÍKŮ INTERVENČNÍCH CENTER, ©2012. *Poslání a činnost APIC* [online]. Česko [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: http://www.domacinasili.cz/?page_id=145

BELLINI, Maria Irene et al., ©2021. *COVID-19 and education: restructuring after the pandemic. Transplant International* [online]. 34(2), 220-223 [cit. 2023-04-06]. ISSN 0934-0874. Dostupné z: doi:10.1111/tri.13788.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2013. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2012*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.bkb.cz/files/downloads/245/2012_vz_bkb.pdf.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2014. *Přehled o vykázání za rok 2013*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-v-cr-za-rok-2013/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2014. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2013*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vz-2013-ok.pdf>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2015. *Přehled o vykázání za rok 2014*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-v-cr-za-rok-2014/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2015. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2014*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.bkb.cz/files/downloads/245/2014_vz-web.pdf.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2016. *Přehled o vykázání za rok 2015*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-v-cr-za-cely-rok-2015/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2016. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2015*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vzweb.pdf>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2017. *Přehled o vykázání za rok 2016*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vy-kazani-v-cr-za-rok-2016/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2017. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2016*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vz-ok-web_s-logem-msk.pdf.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2018. *Přehled o vykázání za rok 2017*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vy-kazani-v-cr-za-rok-2017/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2018. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2017*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vyrocnizprava-2017.pdf>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2019. *Přehled o vykázání za rok 2018*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vy-kazani-v-cr-za-rok-2018/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2019. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2018*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vz-2018-ok_na-web.pdf.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2020. *Přehled o vykázání za rok 2019*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vy-kazani-v-cr-za-rok-2019/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2020. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2019*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vz2019-web.pdf>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2021. *Přehled o vykázání za rok 2020*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vy-kazani-za-rok-2021/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2021. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2020*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/files/downloads/245/vz2020upr.pdf>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2022. *Přehled o vykázání za rok 2021*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2021/>.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2022. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí za rok 2021*. Bkb.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.bkb.cz/files/downloads/245/a4_vy-roc-ni-zpra-va-web-1-.pdf.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S., ©2023. *Přehled o vykázání za rok 2022*. Domacinasili.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2022/>.

ČESKO, ©2008. *Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky*. In: . ČESKO: Zákony pro lidi.cz. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>.

ČESKO, ©2009. *Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník*. In: . ČESKO: Zákony pro lidi.cz, ročník 2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=40%2F2009>.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, ©2021. *Domácí násilí v době covidové* [online]. Česko [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100644/domaci-nasili-v-dobe-covidove>.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2020. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.

ERTAN, Deniz et al., ©2020. *COVID-19: urgency for distancing from domestic violence*. *European Journal of Psychotraumatology* [online]. 11(1) [cit. 2023-04-07]. ISSN 2000-8066. Dostupné z: doi:10.1080/20008198.2020.1800245.

HALFORD, Eric et al., ©2020. *Crime and coronavirus: social distancing, lockdown, and the mobility elasticity of crime*. *Crime Science* [online]. 9(1) [cit. 2023-04-09]. ISSN 2193-7680. Dostupné z: doi:10.1186/s40163-020-00121-w.

Holtzworth-Munroe, A., & Stuart, G. L. ©1994. *Typologies of male batterers: Three subtypes and the differences among them*. *Psychological Bulletin*, 116(3), 476–497. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.116.3.476>.

JUNG, Stefanie, Jonas KNEER a Tillmann H.C. KRUGER, ©2020. *The German COVID-19 Survey on Mental Health: Primary Results* [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: doi:10.1101/2020.05.06.20090340.

KOTKOVÁ, Martina, 2014. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea. ISBN 978-80-260-7191-4.

KOURTI, Anastasia et al., ©2023. *Domestic Violence During the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review. Trauma, Violence, & Abuse* [online]. 24(2), 719-745 [cit. 2023-04-08]. ISSN 1524-8380. Dostupné z: doi:10.1177/15248380211038690.

LESLIE, Emily a Riley WILSON, ©2020. *Sheltering in place and domestic violence: Evidence from calls for service during COVID-19*. *Journal of Public Economics* [online]. 189 [cit. 2023-04-09]. ISSN 00472727. Dostupné z: doi:10.1016/j.jpubeco.2020.104241.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, ©2019. *Intervenční centra*. Mpsv.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/intervencni-centra>.

NYKLOVÁ, Blanka a Dana MOREE, ©2021. *Násilí na ženách v souvislosti s COVID-19: výzkumná zpráva* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR a Fakulta humanitních studií UK. ISBN 978-80-7330-380-8 (PDF). Dostupné z: https://fhs.cuni.cz/FHS-2587-version1-nasilí_na_ženách_v_souvislosti_s_covid_19.pdf.

ODBOR PREVENCE KRIMINALITY, ©2020. *Domácí násilí – institut vykázání a další informace*. Mvcr.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/domaci-nasilí-institut-vykazani-a-dalsi-informace.aspx>.

POLÁK, Peter a Marcela TITTLIOVÁ, ©2017. *Kriminologické možnosti riešenia domáceho násillia: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 20. apríla 2017*. Bratislava: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168-708-2.

POLICIE ČR, © 2023. *Domácí násilí – Týrání osoby žijící ve společném obydlí*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/domaci-nasilí-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2013*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2014*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2015*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2018*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2019*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2020*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2021*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>.

POLICIE ČR, ©2023. *Statistické přehledy kriminality za rok 2022*. Policie.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2012. *Výroční zpráva za rok 2012*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/2012_VS_ROSA.pdf.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2013. *Výroční zpráva za rok 2013*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/ROSAv%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-za-rok-2013.pdf>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2014. *Výroční zpráva za rok 2014*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/v%C3%BDro%C4%8Dka-2014-zlom.pdf>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2015. *Výroční zpráva za rok 2015*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/2015_VS_ROSA.pdf.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2016. *Výroční zpráva za rok 2016*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/ROSA_VZ_2016_web.pdf.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2017. *Výroční zpráva za rok 2017*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/03/2017_VS_ROSA.pdf.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2018. *Výroční zpráva za rok 2018*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/07/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-ROSA-za-2018-web.pdf>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2019. *Výroční zpráva za rok 2019*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2020/07/V%C3%9DRO%C4%8CN%C3%8D-ROSA-za-2019-min.pdf>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2020. *Výroční zpráva za rok 2020*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2021/06/vyrocní-ROSA-2020-FIN.pdf>.

ROSA – CENTRUM PRO ŽENY, Z.S., ©2021. *Výroční zpráva za rok 2021*. Rosacentrum.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/wp-content/uploads/2023/01/VYROCNI-ROSA-za-2021-FIN.pdf>.

STIEGLER, Nancy a Jean-Pierre BOUCHARD, ©2020. *South Africa: Challenges and successes of the COVID-19 lockdown*. Annales Médico-psychologiques, revue psychiatrique

[online]. 178(7), 695-698 [cit. 2023-04-09]. ISSN 00034487. Dostupné z: doi:10.1016/j.amp.2020.05.006.

STOČESOVÁ, Veronika a David ČÁP, 2020. Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1655-1.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. Domácí násilí. Praha: Portál. ISBN 9788073676902.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda, 2017. Krize a krizová intervence. Praha: Grada. Psyché. ISBN 978-80-247-5327-0.

VLÁDA ČR, ©2014. *Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011–2014*. Vlada.cz [online]. Česko [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/-123753/>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BKB	Bílý kruh bezpečí
ČR	Česká republika
IC	intervenční centra
NNO	nestátní neziskové organizace
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
TČ	trestný čin
WHO	Světová zdravotnická organizace (z angl. World Health Organization)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Cyklus domácího násilí (Zdroj: Stočesová a Čáp, 2020; Vlastní zpracování)	14
---	----

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 – Procentuální přehled klientů, kteří využili osobních konzultací a telefonních a písemných kontaktů BKB oproti roku 2012 (Zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>30</i>
<i>Tabulka 2 – Procentuální přehled klientů, kteří využili osobních konzultací a telefonních a písemných kontaktů ROSA oproti roku 2012 (Zdroj: vlastní zpracování).....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 3 – Přehled počtu vykázaní v ČR. (Zdroj: vlastní zpracování).....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 4 – % objasněného TC (Zdroj: vlastní zpracování).....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 5 – Požadovaní respondenti (Zdroj: Český statistický úřad, 2023).....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 6 – Reálný počet respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>38</i>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Počet klientů na osobní konzultaci (Zdroj: Výroční zprávy Bílého kruh bezpečí, z.s.; 2012–2021; vlastní zpracování)	29
Graf 2 – Počet telefonních hovorů a písemných kontaktů BKB (Zdroj: Výroční zprávy Bílého kruh bezpečí, z.s.; 2012–2021; vlastní zpracování).....	30
Graf 3 – Počet osobních konzultací – ROSA – centrum pro ženy (Zdroj: Výroční zprávy ROSA – centrum pro ženy, z.s. 2012–2021; vlastní zpracování).....	32
Graf 4 – Počet telefonních hovorů a písemných kontaktů – ROSA – centrum pro ženy (Zdroj: Výroční zprávy ROSA – centrum pro ženy, z.s. 2012–2021; vlastní zpracování).....	32
Graf 5 – Počet vykázání v ČR. (Zdroj: Přehled o vykázání za rok 2013–2022 Bílého kruhu bezpečí, z.s.; vlastní zpracování)	35
Graf 6 – Počet registrovaných a objasněných případů TČ (Zdroj: Statistické přehledy kriminality Policie ČR za roky 2013–2022; vlastní zpracování)	36
Graf 7 – Odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: vlastní zpracování)	39
Graf 8 – Odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: vlastní zpracování)	40
Graf 9 – Odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: vlastní zpracování)	41
Graf 10 – Odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: vlastní zpracování)	42
Graf 11 – Odpovědi na otázku č. 10 (Zdroj: vlastní zpracování)	42
Graf 12 –Odpovědi na otázku č. 13 (Zdroj: vlastní zpracování)	44
Graf 13 – Odpovědi na otázku č.15 (Zdroj: vlastní zpracování)	44
Graf 14 – Odpovědi na otázku č. 16 (Zdroj: vlastní zpracování)	45
Graf 15 – Odpovědi na otázku č. 17 (Zdroj: vlastní zpracování)	45
Graf 16 – Odpovědi na otázku č. 18 (Zdroj: vlastní zpracování)	46
Graf 17 – Odpovědi na otázku č. 19 (Zdroj: vlastní zpracování)	46

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Přehled IC

Příloha P II: Dotazník

Příloha P III: Grafy z dotazníku

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED IC

Přehled IC (zdroj: Asociace pracovníků intervenčních center, 2012; vlastní zpracování)

Kraj	IC	Organizace	Adresa	Kontakt	E-mail	Další pracoviště IC	Webové stránky
Jihomoravský	IC Brno	Spondea, o.p.s.	Sýpka 25, Brno – Čemá Pole	544 501 121, 739 078 078	krizovapomoc@spondea.cz	-	www.ic-brno.cz
Jihočeský	IC České Budějovice	Diecézní charita České Budějovice	Kanovnická 18, České Budějovice	386 323 016, 603 281 300	ic@deheb.charita.cz	IC: Strakonice, Tábor	www.deheb.cz
Moravskoslezský	IC Havířov	Slezská Diakonie	Opletalova 4/607, Havířov – Šumbark	596 611 239, 739 500 634	ic.havirov@slszskadiakonie.cz	-	www.slzskadiakonie.cz
Středočeský	IC Kladno	Zařízení sociální intervence Kladno	Jana Palacha 1643, Kladno	312 292 334, 312 292 333,	ic@zsi-kladno.cz	-	www.zsi-kladno.cz
Královéhradecký	IC Hradec Králové	Oblasní charita Hradec Králové	Kotěrova 847/5, Hradec Králové	495 530 033, 774 591 383	intervencni.centrum@hk.caritas.cz	-	www.charitahk.cz
Liberecký	IC Liberec	Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, p.o.	Tanvaldská 269, Liberec	482 311 632, 776 776 501	info.ic@eipsik.cz	IC: Česká Lípa, Frýdlant, Jilemnice	www.eipsik.cz
Středočeský	IC Nymburk	Respondeo, z.s.	nám.Přemyslovců 14/11, Nymburk	325 511 148, 775 561 844	info@respondeo.cz	IC: Mladá Boleslav, Kolín	www.respondeo.cz
Olomoucký	IC Olomouc	Středisko sociální prevence Olomouc, p.o.	Na Vozovce 26, Olomouc	585 754 736, 774 406 453	intervencnecentrum@ssp-ol.cz	IC: Prostějov, Šumperk, Přerov, Jeseník	www.ssp-ol.cz
Moravskoslezský	IC Ostrava	Bílý kruh bezpečí, z.s.	ul. 28 října 124, Ostrava	597 489 207, 739 449 275	ic.ostrava@bkb.cz	IC: Opava, Nový Jičín	www.bkb.cz
Pardubický	IC Pardubice	SKP- Centrum, o.p.s	E. Košíla 1014, Pardubice	466 260 528, 774 755 744	ic.pardubice@skp-centrum.cz	-	www.skp-centrum.cz
Plzeňský	IC Plzeň	Diecézní charita Plzeň	Culrovanská 16, 301 00 Plzeň	777 167 004	ic@dcjp.cz	-	www.dcjp.cz
Hlavní město Praha	IC Praha	Centrum sociálních služeb Praha, p.o.	Chelčického 39, Praha	281 911 883, 734 510 292	barbora.holusova@csspraha.cz	-	www.csspraha.cz
Středočeský	IC Příbram	profem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.	Dlouhá 97, Příbram	774 433 034	ic@profem.cz	-	www.profem.cz
Karlovarský	IC Sokolov	Pomoc v nouzi, o.p.s.	J.K.Tyla 461, Sokolov	359 807 001, 736 514 095	pomocv nouzi@ps@seznam.cz	IC: Karlovy Vary, Cheb	www.pomocv nouzi@ps.cz
Ústecký	IC Ústí nad Labem	Spirála, z.s.	K Chátrám 22, Ústí nad Labem	475 511 811	spirala.cki@volny.cz	IC: Chomutov, Louny, Rumburk, Most, Děčín, Litoměřice	www.spirala-uj.cz
Vysočina	IC Vysočina	Psychocentrum – manželská a rodinná poradna Kraje Vysočina	Masarykovo nám. 47, Jihlava	567 215 532, 606 520 546	ic.vysocina@volny.cz	-	www.intervencni-centrum.cz
Zlínský	IC Zlín	Centrum poradenství pro rodinné a partnerské vztahy, p.o.	U Náhonu 5208, Zlín	577 210 809, 777 219 150,	ic@bkcentrum.cz	IC: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín	www.centrum-poradenstvi.cz

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Krpálková a jsem studentka Fakulty logistiky a krizového řízení v Uher-ském Hradišti. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto krátkého dotazníku. Dotazník je zaměřen na domácí násilí, konkrétněji na Vaše zkušenosti, názory a povědomí o domácím násilím. Vyplněním tohoto dotazníku mi budete velmi nápomocni, jelikož se jedná o část potřebnou k úspěšnému dokončení bakalářské práce.

Dotazník je zcela anonymní a data nebudou spojována s vaší osobou. Účast je zcela dobro-volná a v průběhu se můžete kdykoliv rozhodnout účast ukončit.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena
- Nechci uvádět

2. Jaký je Váš věk?

- 14 nebo mladší
- 15-19
- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 nebo více

3. Bydlíte v?

- Obci do 1 000 obyvatel
- Obci do 5 000 obyvatel
- Městě do 10 000 obyvatel
- Městě od 10 000 do 20 000 obyvatel
- Městě od 20 000 do 50 000 obyvatel
- Městě od 50 000 do 100 000
- Městě nad 100 000 obyvatel

4. Jakou podobu či podoby má podle Vás domácí násilí? (můžete vybrat více než jednu odpověď)
- Psychické násilí
 - Fyzické násilí
 - Sexuální násilí
 - Ekonomické násilí
 - Sociální násilí
 - Jiné (otevřená)
5. Kdo je podle Vás nejčastěji oběť domácího násilí?
- Ženy
 - Děti
 - Muži
 - Senioři
 - Menšiny (LGBT+, migranti)
6. Jakou máte zkušenost s domácím násilím?
- Nemám zkušenost s domácím násilím
 - Jsem oběť domácího násilí
 - Jsem svědek domácího násilí
 - Zním případ či případy domácího násilí z doslechu
 - Jsem agresorem domácího násilí
7. Co si osobně myslíte o fenoménu domácí násilí?
- Jedná se o zveličovaný problém, který se týká menšiny společnosti, a neměla by se mu věnovat taková pozornost.
 - Týká jsem pouze menšiny a věnuje se mu dostatečná pozornost.
 - Týká se velké části společnosti a je mu věnovaná dostatečná pozornost.
 - Týká se velké části společnosti a měla by se mu věnovat mnohem větší pozornost.
8. Myslíte si, že by měl existovat samostatný zákon, který bude domácí násilí řešit a definovat?
- Ano
 - Ne
 - Nevím

9. Jaké si myslíte, že jsou zdroje násilného chování tyranů? (můžete vybrat více než jednu odpověď)

- Psychické onemocnění
- Poruchy osobnosti
- Jiný zdravotní stav, který může ovlivňovat chování (zranění hlavy, poškození mozku, nepříznivý zdravotní stav apod.)
- Problémové dětství tyrana
- Alkohol a drogy
- Stres, který spustí agresivní chování (vysoké dluhy, nezaměstnanost, partnerské neshody, problémy s dětmi)
- Jiné (otevřená)

10. Komu jako prvnímu byste se svěřili s tím, že zažíváte domácí násilí?

- Rodinnému příslušníkovi
- Kamarádce/kamarádovi
- Učitelka/učitel
- Jedné z organizací, která pomáhá obětem domácího násilí
- Policie ČR
- Nikomu bych se nesvěřila
- Jiné (otevřená)

11. Jak byste se zachovali, v případě, kdy by se Vám někdo svěřil s tím, že zažívá domácí násilí?

- Nevím, jak se zachovat v dané situaci
- Zakročím a aktivně pomůžu oběti (nabídnou náhradní bydliště, podpora při řešení u policie, doporučím organizace zabývající se domácím násilím...)
- Nezakročím, jedná se o problém v jejich domácnosti.
- Jiné (otevřená)

12. Znáte organizace, na které se můžete obrátit v případě domácího násilí?

- Ano
- Ne

13. Pokud ano, jaké?

- Rosa
- ProFem
- Bílý kruh bezpečí
- ACORUS
- Persefona
- Linka důvěry
- Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí
- Jiné (otevřená otázka)

14. Myslíte si, že lze obecně říct, že krizové situace (např. záplavy, zemětřesení atd.) a jejich dopady vedou k nárůstu případů domácího násilí?

- Ano
- Ne

15. Myslíte si, že pandemie Covid-19 ovlivnila případy domácího násilí, co se týče nárůstu nových případů?

- Ano, ovlivnila
- Ne, neovlivnila

16. Myslíte si, že pandemie Covid-19 ovlivnila případy domácího násilí, co se týče intenzity?

- Ano, ovlivnila
- Ne, neovlivnila

17. Myslíte si, že některá z dále uvedených okolností, které byly intenzivnější díky protipandemickým opatřením, by teoreticky mohly ovlivnit nárůst domácího násilí? (můžete vybrat více než jednu odpověď)

- Izolace
- Stres
- Nejistota
- Častější a intenzivnější kontakt (home office, online výuka.)
- Jiné (otevřená)

18. Myslíte si, že byla dostatečná pomoc od center zabývajících se domácím násilím při omezeních během pandemie COVID-19?

- Ano
- Ne
- Nevím

19. Myslíte si, že byla dostatečná pomoc od Policie ČR při omezeních během pandemie COVID-19?

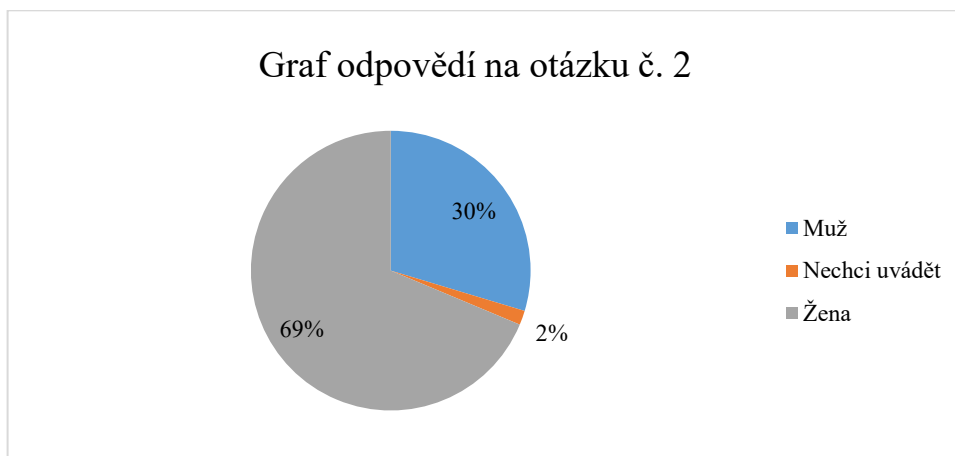
- Ano
- Ne
- Nevím

20. Znáte někoho, u koho se domácí násilí projevilo během pandemie Covid-19?

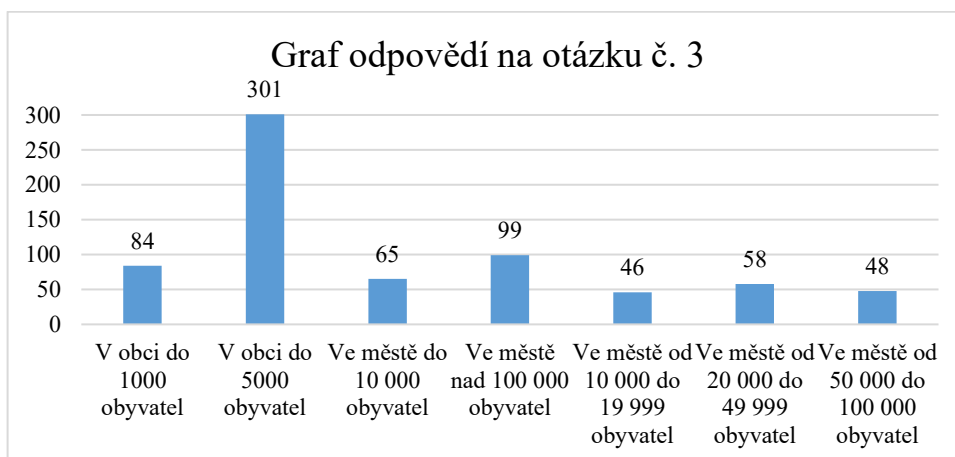
- Ano
- Ne

Děkuji Vám za Váš čas a vyplnění dotazníku

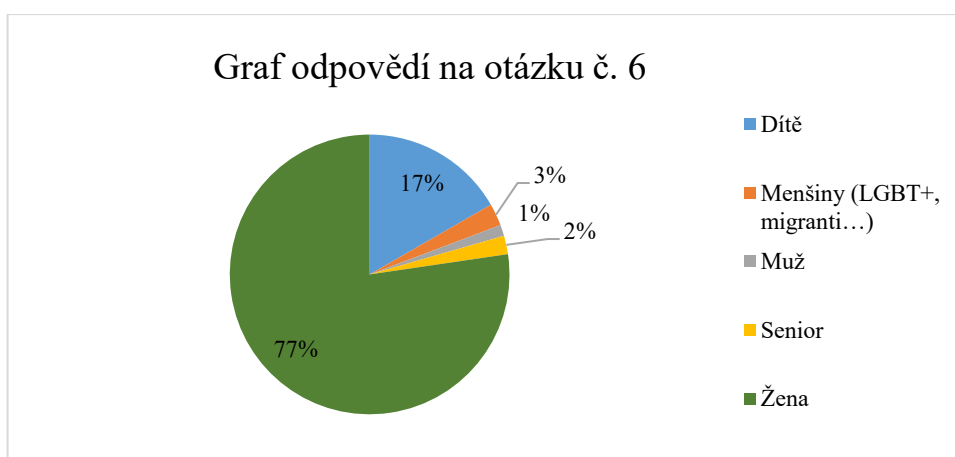
PŘÍLOHA P III: GRAFY Z DOTAZNÍKU

Odpovědi na otázku č. 2 (Zdroj: vlastní zpracování)

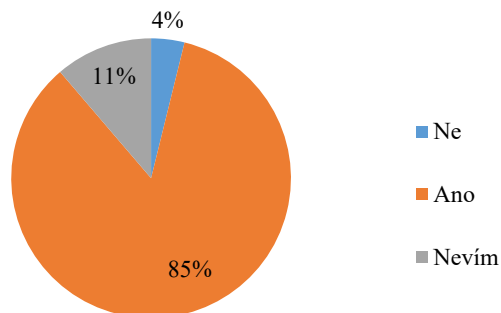

Odpovědi na otázku č. 3 (Zdroj: vlastní zpracování)

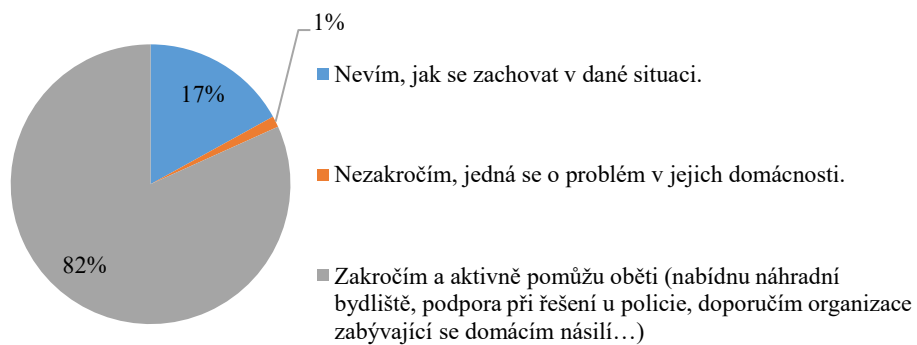
Odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf odpovědí na otázku č. 8

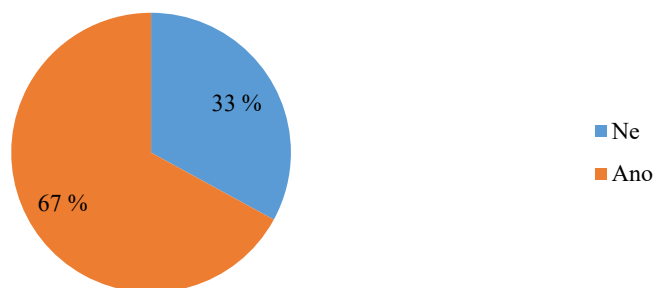
Odpovědi na otázku č. 8 (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf odpovědí na otázku č. 11

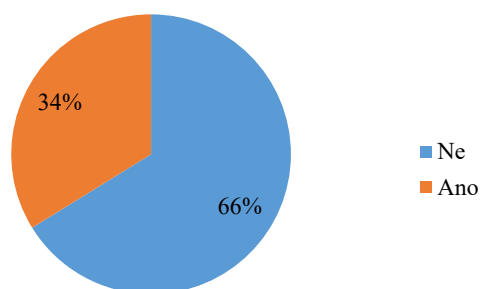
Odpovědi na otázku č. 11 (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf odpovědí na otázku č. 12

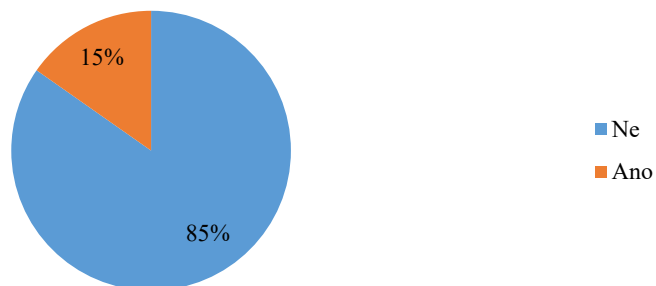
Odpovědi na otázku č. 12 (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf odpovědí na otázku č. 14

Odpovědi na otázku č. 14 (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf odpovědí na otázku č. 20

Odpovědi na otázku č. 20 (Zdroj: vlastní zpracování)